Наша Свабода
№61(148) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА
13 ЧЭРВЕНЯ 2001 года СЕРАДА
Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103
тэл. 228-69-18, 210-02-53
E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com
КОШТ СВАБОДНЫ

ПАДПІСКА НА НАШУ СВАБОДУ!

Каб не шукаць кожную раніцу нашу газету ў шапіках, падпішыся на яе цяпер! Падпіска на НАШУ СВАБОДУ магчымая праз пошту! У любым аддзяленні сувязі патрабуйце падпісны каталог з індэксам НАШАЙ СВАБОДЫ.

Наш падпісны індэкс – 63478

Назіральнікі рыхтуюцца да выбараў

12 чэрвеня старшыня рабочай групы Асамблеі недзяржаўных арганізацыяў Алесь Бяляцкі ды кіраўнік руху «За дэмакратычныя свабодныя справядлівыя выбары» Мечыслаў Грыб прэзентавалі грамадскую ініцыятыву «Незалежны погляд».

Ініцыятыва плануе падрыхтаваць да 14 тысячаў унутраных назіральнікаў, зыходзячы з таго, што на кожны з участкаў патрэбна як мінімум 2 назіральнікі. Калі на парламенцкіх выбарах існавала 6.693 участкі, то на прэзідэнцкіх выбарах іх колькасць можа ўзрасці. У працэсе падрыхтоўкі ўнутраных назіральнікаў задзейнічана блізу 200 грамадскіх недзяржаўных арганізацыяў. «Кожная грамадская арганізацыя на выбары ідзе ад сябе. Яна будзе вылучаць сваіх сябраў, выдаваць пасведчанне, накіроўваць на ўчасткі. Але каб нашая праца была больш плённая, мы вырашылі аб'яднацца для каардынацыі нашых дзеянняў. Мы будзем дзейнічаць кожны паасобку, але на агульны вынік», — гэтак бачыць дзейнасць «Незалежнага погляду» Мечыслаў Грыб. Ён робіць асаблівы акцэнт на тым, што «нашае назіранне – незалежнае».

Заканчэнне на стар.3

Сотрудник Прокуротуры РБ Дмитрий Петрушкевич (слева) и бывший следователь прокуратуры Олег Случек во время интервью, фрагменты которого мы печатали в прошлом номере

«8 канал» вяртаецца

З ліпеня гэтага года ў эфіры зноў з'явіцца тэлекампанія «8 канал». Са словаў выканаўчага дырэктара «8 канала» Пятра Чарнамоўца, кампанія падпісала дамову з міністэрствам сувязі на арэнду новай частаты – цяпер на 11 канале. Нагадаем, што вяшчанне тэлекампаніі было спыненае 1 студзеня 2001 года, а замест яе на 8 канале пачалі выходзіць праграмы Сталічнага тэлебачання, пераважную частку эфіра якога займае рэтрансляцыя расійскага канала Ren-TV.

Антысеміцкі акт вандалізму

11 чэрвеня ў Брэсце невядомымі зламыснікамі быў апаганены помнік вязням габрэйскага гета. Помнік нехта размаляваў сіняй фарбай, на ім зроблены зняважальны антысеміцкі надпіс. Гэта не першы падобны выпадак у горадзе, аднак міліцыя чамусьці не хоча заводзіць па фактах ванадалізму крымінальных справаў.

Сеў за інтэрнэт-крадзеж

У Беларусі ўпершыню вынесены судовы вырак чалавеку, абвінавачанаму ў крадзяжах праз камп'ютэрныя тэхналогіі. Ім аказаўся 21-гадовы студэнт мінскай эканамічнай ВНУ. Малады махляр абрабаваў замежныя інтэрнэт-крамы на суму 30 тысячаў долараў. За гэта яму давядзецца правесці 4 гады ў зняволенні. Дарэчы, палова хакерскіх злачынстваў на тэрыторыі СНД прыпадаюць якраз на Мінск.

Дай мільёнчык!

14 чэрвеня ў судзе Кастрычніцкага раёна Мінска адбудзецца першае паседжанне па іскавай заяве народнага артыста Беларусі, мастацкага кіраўніка Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Рэспублікі Беларусь, прафесара Міхаіла Фінберга. Сенатар Савета Рэспублікі падаў судовую скаргу аб абароне гонару, годнасці і справавай рэпутацыі супраць журналіста «Белорусской деловой газеты» Зміцера Падбярэзскага. Маэстра вымагае ў якасці кампенсацыі за маральныя страты спагнаць па 500 тысячаў рублёў з выдання і асабіста з журналіста за апублікаваны ў сёлетнім сакавіку артыкул «Концерт для грудной жабы». Міхаіл Фінберг лічыць, што ён прадстаўлены ў ім асобай, што намагаецца забраць да сваіх рук усю эстрадна-канцэртную дзейнасць у Беларусі.

Гэтая іскавая заява вядомага артыста і дужа вялікая запатрабаваная сума маральнай кампенсацыі чамусьці бянтэжыць. Падставы для звароту ў суд не выглядаюць такімі ўжо аднаначнымі, то бы звычайны журналісцкі погляд на культурніцкае канцэртавае жыццё ў краіне. Такое ўражанне, што спадара Фінберга пайсці на гэты крок нехта проста падбухторыў ці папрасіў. А мо гэта школы ўплыў сенатарства?

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

Еўрасаюз – за дэмакратычныя выбары

Еўрапейскі Саюз прыняў заяву з нагоды выбараў прэзідэнта Беларусі, запланаваных на 9 верасня. Яна была распаўсюджаная ў Бруселі, Стакгольме і Мінску ў панядзелак, 11 чэрвеня.

У дакуменце адзначаецца, што Еўрасаюз выступае за дэмакратычнае развіццё Беларусі. Заява падкрэслівае важнасць свабодных і сумленных выбараў.

Маючыя адбыцца выбары прадастаўляюць Беларусі магчымасць палепшыць свае стасункі з Еўрапейскім Саюзам і ўсёй міжнароднай супольнасцю. У гэтай сувязі ЕС просіць беларускія ўлады пайсці на неабходныя захады, каб перадвыбарная кампанія была справядлівай, а самі выбары – калі дэмакратычнымі.

Еўрасаюз вельмі настойліва просіць урад Беларусі прытрымлівацца абавязацельстваў, узятых на сябе ў рамках Капенгагенскага дакумента АБСЕ, і ўстрымацца ад умяшальніцтва ў дзейнасць палітычнай апазіцыі і незалежных рухаў. Неабходна прытрымлівацца прынцыпу свабоды сходаў, бо ён мае «капітальнае значэнне», гаворыцца ў дакуменце.

Аб'яднаная Еўропа таксама лічыць сваім абавязкам нагадаць ураду Беларусі, што да ўсіх кандыдатаў у дзяржаўных сродках масавай інфармацыі мусіць быць аднолькавае стаўленне, а незалежныя СМІ мусяць мець магчымасць працаваць у такіх самых умовах, у якіх працуюць дзяржаўныя. Дыскрымінацыя незалежнай прэсы не дапушчальная.

Вялікая частка заявы Еўрасаюза з нагоды выбараў у Беларусі прысвечаная ролі Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе ў выбарчым працэсе. Адзначаецца, што прынясце ва ўвагу рэкамендацыяў АБСЕ ў частцы выканання выбарчага заканадаўства магло б пасадзейнічаць правядзенню дэмакратычных выбараў. Еўрасаюз паведамляе, што цалкам падтрымлівае працу Кансультатыўна-назіральнай групы АБСЕ, якая дзейнічае ў рамках свайго мандату, і што будзе праводзіць шчыльныя кансультацыі з АБСЕ падчас выбарчага перыяду. ЕС таксама заявіў, што чакае ад беларускіх уладаў працягу дыялога з КНГ АБСЕ і «канструктыўнага супрацоўніцтва» з яе кіраўніком Хансам-Георгам Вікам.

У заяве адзначаецца гатоўнасць Еўрасаюза «весці дыялог з урадам Беларусі, каб спрыяць правядзенню дэмакратычных прэзідэнцкіх выбараў».

«Еўрасаюз мог бы зрабіць першы крок для нармалізацыі адносінаў з Беларуссю ў выпадку, калі ўнутраныя назіральнікі і, магчыма, місія БДІПЧ (Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека. – **Р.П.**) ацэняць выбары ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі як свабодныя і справядлівыя».

Такім чынам, Еўропа гатовая да супрацоўніцтва з Беларуссю – але для гэтага беларускім уладам спатрэбіцца «наступіць на горла сваёй песні». У самы бліжэйшы час стане канчаткова зразумела, наколькі ўрад краіны зацікаўлены ў супрацоўніцтве з Еўропай.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Льготы па кватэрным крэдытаванні

Міністэрствам архітэктуры і будаўніцтва Беларусі падрыхтаваны праект зменаў і дапаўненняў ва ўказ «Аб прадастаўленні грамадзянам ільготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) альбо набыццё жылых памяшканняў». Праект прадугледжвае ўвядзенне льготных умоваў крэдытавання. Прыкладам, плануецца крэдытаванне пад 5% гадавых на тэрмін да 40 гадоў на суму да 95% ад кашгарысу кватэры, якая будуецца ці набываецца.

Сумесныя трафеі з мяжы

Падведзены вынікі спецыяльнай аперацыі «Мяжа-2001», якая праводзілася з 28 траўня да 7 чэрвеня па ініцыятыве камітэтаў па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю Беларусі, Украіны і Расіі.

За гэтыя дні канфіскаваныя 26 адзінак агнястрэльнай зброі, 17 грамаў гераіну, больш за 1 кілаграм макавай саломкі, 24 адзінкі транспартных сродкаў, буйныя сумы долараў і расійскіх рублёў, 54 тысячы пачкаў цыгарэтаў, 76 тонаў спірта-гарэлачнай прадукцыі.

Тэлевізійная эквілібрыстыка

У мінулы панядзелак да самага вечара ў Беларусі не працавалі расійскія тэлеканалы – ОРТ, РТР, «Культура» і НТВ. Афіцыйная версія, якая з'явілася толькі бліжэй да вечара, сцвярджала, што каналы былі перакрытыя «на прафілактыку».

Аднак звычайна пра «прафілактыку» папярэджваюць загадзя, і тэлепраграмы ў Беларусі складаюцца з яе улікам. На гэты раз усё было па-іншаму.

Наўрад ці супадзеннем можна было назваць той факт, што літаральна напярэдадні ў праграме ОРТ «Времена» Уладзіміра Познера на экране з'явілася чацвёра патэнцыйных кандыдатаў у прэзідэнты ад апазіцыі – Сямён Домаш, Павел Казлоўскі, Сяргей Калякін і Міхаіл Чыгір – плюс старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька. Выступ беларускай апазіцыі на расійскім тэлебачанні выглядаў не вельмі ўдала, але ва ўмовах «інфармацыйнай вайны» ён, відаць, змог выклікаць рэпрэсіўныя захады ў адказ.

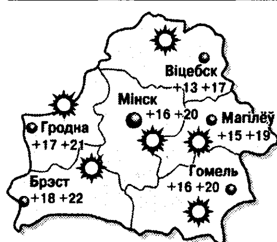
Нагадаем, што ў апошні час адключэнне расійскіх тэлеканалаў у Беларусі адбылося 8-9 траўня. Іхні сігнал быў заменены на БТшны. АляксандрЛукашэнка тады разважаў пра «тэхнічныя збоі» і «галавацяпства асобных людзей». Але раней намеснік кіраўніка прэзідэнцкай адміністрацыі Уладзімір Замяталін выказаўся ў зусім іншым ключы. Ён заявіў тады, што адключэнне не было выпадковым. Па ягоных словах, гэта быў «акт рэалізацыі суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, рэальна, на працягу пэўнага часу». Такім чынам, па версіі У.Замяталіна, беларускія ўлады «паказалі свае магчымасці». Цяпер жа, як бачым, гэтыя самыя «магчымасці» пачынаюць рэалізоўвацца.

Чым бліжэй да прэзідэнцкіх выбараў, тым больш важна будзе для А.Лукашэнкі не дапусціць распаўсюджання інфармацыі пра ягоных канкурэнтаў у выбарчай гонцы. Ясна, што першы памагаты беларускаму кіраўніку тут – БТ. Але, на вялікі жаль прэзідэнцкіх чыноўнікаў, дагэтуль у Беларусі больш глядзяць расійскія тэлеканалы. І ўжо цяпер кідаюцца «пробныя шары»: як адрэагуе грамадства, напрыклад, на «перманентную прафілактыку»?

Варта адзначыць, што рэакцыя аказалася адмоўнай. «Радыё Рацыя» паведаміла, што пры спыненні трансляцыі расійскіх тэлеканалаў выклікала літаральна шквал тэлефанаванняў у прыёмную тэлерадыёкампаніі. Людзі не ведалі, што пасля 16.00 яны зноў змогуць глядзець расійскае ТБ, і таму страшэнна абураліся з таго, што прафілактыкі сталі адбывацца надзвычай часта.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1400

ЭЛІТА

Чарговыя залёты да інтэлігенцыі

Выдадзены ўказ «Аб дадатковых захадах па падтрымцы творчых работнікаў».

Паводле яго, з гэтага года «творчым работнікам за выбітны ўнёсак у развіццё беларускай культуры, мастацтва і літаратуры» ўстанаўліваецца 100 персанальных надбавак у памеры 30 тарыфных ставак першага разраду. Плануецца, што яны будуць выплачвацца штомесяц на працягу аднаго года. Але пры гэтым атрымальнікі надбавак пазбаўляюцца астатніх надбавак «заахвочвальнага характару».

Натуральна, што сотня шчасліўчыкаў будзе з ліку лаяльных да ўладаў. Нешта не верыцца, што галоўным крытэрыем будуць мастацкія дасягненні. Як гаворыцца ва ўказе, «рашэнне аб устанаўленні персанальных надбавак прымае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь на падставе прадстаўлення Савета Міністраў», а кандыдатуры на грашовую ўзнагароду высоўваюцца міністэрствам культуры паводле ацэнкі прафесійнай дзейнасці творчых работнікаў за тры апошнія гады.

Кідаецца ў вочы той факт, што гэтыя надбаўкі, раней былі выдаткаваныя для медыкаў, навукоўцаў ды настаўнікаў, уводзяцца Аляксандрам Лукашэнкам напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў. Такім чынам улады намагаюцца паказаць, з якімі ўвагай і клопатам яны нібыта ставяцца да творчай інтэлігенцыі.

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

ФІНАНСЫ

Ахвярам «БелБалтыі» вернуць грошы

Завяршыўся афіцыйна ўстаноўлены тэрмін падачы патрабаванняў крэдытораў і заяваў фізічных асобаў, што былі ўкладчыкамі ТАА Банк «БелБалтыя».

Як паведамілі БелаПАН, у Нацыянальным банку Беларусі, па стане на 1 чэрвеня 2001 года, ад грамадзянаў прынята 6.715 заяваў на скасаванне дэпазітных дамоваў і перавод абавязацельстваў у ААБ «Беларусбанк» на агульную суму больш за 16 мільёнаў долараў. З 1 чэрвеня галоўны банк краіны спыніў прыём заяваў ад грамадзянаў на скасаванне дамоваў з ТАА Банк «БелБалтыя», аднак працягвае прымаць патрабаванні ад крэдытораў.

Нацыянальны банк тлумачыць, што крэдыторы, якія прапусцілі тэрмін падачы патрабаванняў у ТАА Банк «БелБалтыя», будуць уключаныя ў асобны рээстр. Абавязацельствы дадзеных асобаў у адпаведнасці з артыкулам 150 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб эканамічнай неплацёжаздольнасці (банкрутстве)» будуць задавальняцца пасля пагашэння патрабаванняў крэдытораў, прад'яўленых ва ўстаноўлены тэрмін.

Разам з тым Нацбанк паведамляе, што ААБ «Беларусбанк» распрацаваў дамову аб пагашэнні запазычанасці па ўкладах ТАА Банк «БелБалтыя», у якой прадугледжаныя канкрэтныя тэрміны выплаты грашовых сродкаў.

Аляксей АРЭШКА

Беларусь будзе ў Еўрасаюзе

10 чэрвеня ў Белабжэгах, прыгарадзе Варшавы, завяршыў працу трохдзённы з'езд беларускіх выпускнікоў міжнародных школаў і семінараў па правах чалавека і па практыцы эфектыўнай дзейнасці для іх абароны. Праваабарончы форум быў арганізаваны Хельсінкскім фондам па правах чалавека (ХФПЧ) у Варшаве пры фінансавай падтрымцы Парыжскага аддзялення Інстытута адкрытага грамадства, фонду «*Freedom House*» (Будапешт) і «*Ford Foundation*» (Нью-Йорк).

У сваім заключным выступленні старшыня ХФПЧ Марэк Навіцкі падвёў вынікі працы не толькі з'езда, але і ўсёй серыі семінараў і школ, якія яму папярэднічалі. На яго думку, за апошнія 2 гады ў Беларусі адбыліся «дзіўныя змяненні», паколькі да праваабарончага руху, да акцыяў пратэсту стала падключацца моладзь.

Кіраўнік варшаўскага фонду ў сваім выступленні даў таксама прагноз развіцця падзеяў у Беларусі. «Я не веру, — сказаў ён, — што Ярмошына аб'явіць Домаша, а не Лукашэнку пераможцам на выбарах, якія б ні былі іх вынікі». Тым не меней, Навіцкі лічыць, што Беларусь уже не тая, яна ўжо становіцца на шлях дэмакратычнага развіцця, і нават рызыкнуў выказаць здагадку, што да 2010 года Беларусь увойдзе ў склад Еўрасаюза, яго ўсходняй мяжой стане беларуская мяжа. Абгрунтоўваючы свой аптымістычны прагноз на перспектыву, вядомы польскі праваабаронца сказаў, што «кіраўнік Славакіі Мяч'яр быў не лепшы за Лукашэнку», але Славакія за 3 гады пасля Мяч'яра стала дэмакратычнай дзяржавай, выкарыстоўваючы досвед Польшчы, Чэхіі, Эстоніі. «У беларусаў будзе яшчэ і досвед славакаў, і не спатрэбіцца і трох гадоў».

Мікалай ГРАЧУХА

Маладзёжная мабілізацыя

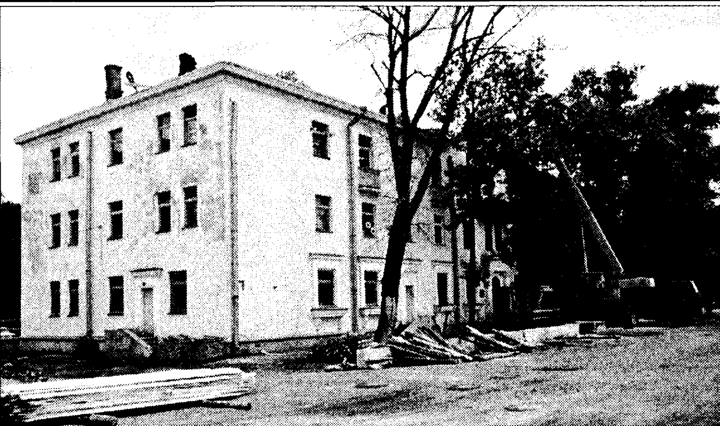
Лідэры маладзёжнай кааліцыі «Пераменаў!», старшыня Маладога Фронту Павел Севярынец і старшыня маладзёжнага крыла Аб'яднанай грамадзянскай партыі Алесь Карніенка 8 чэрвеня на прэс-канферэнцыі ў Магілёве заявілі, што Кааліцыя ставіць сваёй задачай прыцягненне да ўдзелу ў прэзідэнцкіх выбарах 80% беларускай моладзі.

Сетка кааліцыі «Пераменаў!» зараз ахоплівае 70 гарадоў Беларусі. У кааліцыі лічаць, што прыпадзенне перадвыбарнай кампаніі на летнія месяцы дае ім дадатковы шанец. Маўляў, багата моладзі раз'едзецца на лета па вёсках, дзе будзе працаваць над мабілізацыяй мясцовага насельніцтва на выбары.

Што да кандыдата, які верагодна будзе падтрыманы «Пераменамі», то, на думку лідэраў Каліцыі, большасць моладзі мае сімпатыі да Сямёна Домаша і Уладзіміра Ганчарыка.

Алесь КАТОВІЧ

ПОБЫТ

Фота IREX/ProMedia

У Мінску на вул. Перадавая пажар знішчыў дах інтэрната для рабочых. Мноства сем'яў гэтымі дажджлівымі днямі пакутуе ў пакоях, якія залівае вада, і з нецярпеннем чакаюць рамонту

Напад на вайскоўцаў

У ноч з 9 на 10 чэрвеня, у 1.30, у Гродне быў здзейснены напад на вайсковую варту ваеннай часці ў мікраёне Вішнявец.

Злачынцы завалодалі двума аўтаматамі АКС-74 і 60 патронамі да іх.

Паводле інфармацыі прэсцэнтра УУС Гродзенскага аблвыканкама, злачынцаў было двое, у чорнай вопратцы і масках. І гэта адзінае, што пакуль вядома.

Спачатку яны напалі на аднаго салдата і завалодалі ягонай зброяй. Пасля абяззброілі яшчэ аднаго вайскоўца. Нягледзячы на тое, што ён здолеў зрабіць папераджальны стрэл у паветра і паведаміў аб нападзе змене, затрымаць зламыснікаў не ўдалося. У горадзе і раёне ўведзены план «Сірэна», міліцыя працуе ва ўзмоцненым рэжыме.

У прэс-цэнтры пакуль устрымліваюцца ад каментавання магчымых версіяў учынення злачынства. На іх думку, не апошнюю ролю адыграў фактар раптоўнасці, аднак не выключана, што гэта магла быць і злачынная змова.

Павел МАЖЭЙКА

ТРАНСПАРТ

Новыя авіямаршруты

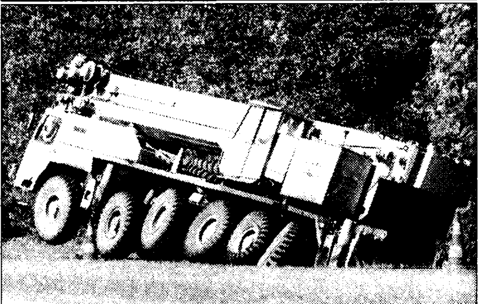
Нацыянальная авіякампанія «Белавія» апошнім часам багата эксперыментуе з увядзеннем новых маршрутаў. Так, на мінулым тыдні арганізаваны авіярэйс з Мінска да Віцебска. Самалёты будуць лятаць са сталіцы ў абласны цэнтр тры разы на тыдзень – па панядзелках, серадах і пятніцах. Час палёту зойме 45 хвілінаў. Квіток на такі рэйс будзе каштаваць 9.500 рублёў.

А з 26 чэрвеня 2001 года маркуецца адкрыць авіярэйс «Мінск-Санкт-Пецярбург» (кожны аўторак, чацвер і суботу). За палёт пасажырам давядзецца плаціць 110 долараў.

Новыя маршруты арганізоўвае і Беларуская чыгунка. На гэтым тыдні распачаты рух цягнікоў з Мінска да Іркуцка на адлегласць 5.500 кіламетраў. Уся дарога зойме 5 сутак. З Мінска цягнік па гэтым маршруце будзе адпраўляцца па аўторках, а назад у беларускую сталіцу па нядзелях.

Алесь КАТОВІЧ

ФОТАФАКТ

Фота IREX/ProMedia

Недзе не дачакаліся крана, які стаіць у кювеце пасля ДТЗ

ВОЙСКА

Беларуская армія дайшла да Чыты

У адпаведнасці з беларуска-расійскімі дамоўленасцямі, 11 чэрвеня на палігоне «Цялемба» ў Чыцінскай вобласці Расіі пачаліся вучэнні з баявымі стральбамі часцей беларускіх Войскаў супрацьпаветранай абароны, на ўзбраенні якіх знаходзяцца зенітныя ракетныя комплексы далёкага дзеяння С-200В.

Кіруе вучэннямі камандуючы войскамі генерал-лейтэнант Валерый Кастэнка. Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе міністэрства абароны рэспублікі, падобныя вучэнні беларускіх зенітчыкаў праводзяцца ўпершыню, бо выкарыстоўваць ЗРК гэтага класа на тэрыторыі Беларусі не ўяўляецца магчымым. Вучэнні працягнуцца да 24 чэрвеня.

Зенітны ракетны комплекс С-200В — адна з мадэрнізацыяў комплексу С-200 «Ангара», прынятага на ўзбраенне Савецкай Арміяй у 1967 годзе. Далёкасць стральбы складае каля 250 кіламетраў, вышыня паражэння — больш за 30 кіламетраў.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

ЗУБР

Витебские «зубры» открывают дачный сезон

Активисты ЗУБРа начали в минувшую субботу в Витебске кампанию под названием «Дачник – тоже человек». В переполненных вагонах пригородных дизелей помимо обычных бабушек, продающих кроссворды и анекдоты, появились парни в майках ЗУБРа с надписью «ВРЕМЯ ВЫБИРАТЬ!», которые распространяли спецвыпуск газеты НАША СВАБОДА.

Аналогичная акция проводится и в городском транспорте. Уже неделю в троллейбусах и автобусах действуют летучие пикеты: в автобус, троллейбус или трамвай заходят несколько человек, часть из которых раздает газеты, а другая часть обклеивает наклейками салон. Такие акции эффективны, потому что только в одних троллейбусах, по статистике городского троллейбусно-трамвайного управления, перевозится 220.000 человек.

В милицейских участках «зубров» не принимают

Двое активистов молодежного движения сопротивления ЗУБР были задержаны в прошедшие выходные в Могилеве. Парень и девушка пытались написать на здании касс Аэрофлота призыв «Время выбирать», однако осуществить задуманное им не удалось.

Сначала ребята были доставлены в Ленинский РУВД, однако дежурный офицер отказался не только допрашивать задержанных, но и присутствовать при составлении протокола, сославшись на то, что кассы Аэрофлота находятся на границе Ленинского и Центрального районов. После этого «зубров» отвезли в Центральный РУВД, где дежурный офицер состава правонарушения в действиях молодых людей не обнаружил, но баллончик с краской как вещественное доказательство был изъят. «Зубров» отпустили около половины третьего ночи, пообещав им прислать повестку в суд.

На следующий день «зубровцы» распространяли на могилёвских улицах спецвыпуск НАШАЙ СВАБОДЫ.

Спецвыпуск НАШАЙ СВАБОДЫ для борисовчан

На прошлой неделе борисовские «зубры» выходили в людные места города распространять спецвыпуск газеты НАША СВАБОДА.

Так, 1 июня при раздаче газет, было задержано 7 человек. В ГОВД были взяты объяснительные, переписаны личные данные и составлен протокол о нарушении порядка организации и проведения собраний, митингов, уличных шествий, демонстраций и пикетирования. Он не был подписан, и через час все были отпущены, а газеты изъяты.

Молодые люди из движения ЗУБР стали во время пересменок появляться возле проходных предприятий города, раздавая НАШУ СВАБОДУ и там. И вновь не обошлось без задержаний. Сержант ППС в штатском задержал трёх «зубровцев». Свои действия он прокомментировал так: «у нас тут недалеко произошло ограбление, по приметам они похожи на грабителей». Но от начальства сержант получил только нагоняй: «Зачем ты нам их привёл, мы же сказали с легальной литературой не задерживать». Молодые люди вскоре были отпущены, а несколько штук газет милиционеры взяли почитать себе.

На выходных ЗУБР появился с НАШАЙ СВАБОДАЙ уже на городских рынках.

КАМПЕНСАЦЫЯ

Сумы выплат арбайтэрам

11 чэрвеня ў Мінск вярнулася дэлегацыя Беларускага рэспубліканскага фонду «Узаемаразуменне і прымірэнне».

Як паведаміў БелаПАН прэс-сакратар фонду Генадзь Касянкоў, яна ўзяла ўдзел у пасяджэнні праўлення аўстрыйскага дзяржаўна-прамысловага фонду «Прымірэнне». На ім былі зацверджаны дакументы, якія рэгламентуюць парадак адназаловых выплат грашовых кампенсацыяў былым вязням прымусовай працы. Выплаты будуць рабіцца толькі тым былым остарбайтэрам, якія ў гады вайны падвяргаліся нацысцкаму пераследу на тэрыторыі, што цяпер уваходзіць у склад Аўстрыі. Для былых вязняў рабскай працы, якія знаходзіліся ў канцлагерах або іншых месцах зняволення, устаноўлена грашовая кампенсацыя ў памеры 105 тысяч шылінгаў, што адпавядае 15 тысячам нямецкіх марак. Для былых остарбайтэраў, чыя праца выкарыстоўвалася ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы – адпаведна 5.000 і 2.860 марак.

Асобы, дэпартаваныя на тэрыторыю Аўстрыі ва ўзросце да 12 гадоў са сваімі бацькамі, атрымаюць такія ж сумы, як і іх бацькі, а жанчыны, якія былі вымушаны рабіць аборт або нараджаць дзяцей у спецыяльных клініках для прымусовых рабочых, атрымаюць дадатковыя выплаты ў памеры 5 тысяч шылінгаў. Для былых остарбайтэраў, якія падвергліся асабліва жорсткаму абыходжанню, устаноўлены максімальныя памеры кампенсацыяў. Іх нашчадкі маюць права атрымаць выплаты толькі ў тым выпадку, калі былы вязень прымусовай працы памёр пасля 15 лютага 2000 года.

Марат ГАРАВЫ

КРЫМІНАЛ

Ні дня без кантрабанды

Паводле інфармацыі прэсслужбы УУС Брэсцкага аблвыканкама, на мінулым тыдні ў цягніку № 195 Масква - Брэст з расійскай сталіцы ў Брэст былі дастаўленыя 90 тысяч цыгарэт ў імпартнай вытворчасці. Яны затрыманыя супрацоўнікамі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі і аддзела аховы Ленінскага РАУС Брэста. Гаспадарамі кантрабанднага грузу, ацэненага ў 3 мільёны рублёў, аказаліся жыхары Брэста і Жабінкі.

Гаспадаром 400 літраў спірту, што былі затрыманыя ў вёсцы Дарапеевічы Маларыцкага раёна, аказаўся жыхар вёскі Ракаў Лес Валынскай вобласці Украіны. Ён па аб'язных дарогах нелегальна перасек украінска-беларускую мяжу на аўтамабілі «Жыгулі». Патрабаванні міліцыі спыніцца ўкраінец не выканаў, таму супрацоўнікам мабільнай групы Маларыцкага РАУС давялося зрабіць пяць папераджальных стрэлаў у паветра з аўтамата.

У канцы мінулага тыдня супрацоўнікамі ўпраўлення Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю па Брэсцкай вобласці на вуліцы лейтэнанта Рабцава абласнога цэнтра ля склада ААТ «Белтэрмінал» быў затрыманы мікрааўтобус «Мерседэс-Бенц», якім кіраваў брэстаўчанін. У салоне знаходзіліся 10 двухсотлітровых поліэтыленавых бочак са спіртаўтрымліваючай вадкасцю. На складзе былі знойдзены яшчэ 50 падобных бочак. 12 тысяч літраў спіртаўтрымліваючай вадкасці і аўтамабіль «Мерседэс-Бенц» затрыманы. Што з імі рабіць, вызначыць суд.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Нецярплівыя кандыдаты

12 чэрвеня Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў зарэгістравала дзве першыя ініцыятыўныя групы па зборы подпісаў за вылучэнне кандыдатаў у прэзідэнты.

Рэгістрацыйны нумар 1 атрымала ініцыятыўная група Віктара Цярэшчанкі, які раней за іншых прэтэндэнтаў (яшчэ 9 чэрвеня) здаў у Цэнтрвыбаркам усе неабходныя для гэтага дакументы. У ініцыятыўную групу Цярэшчанкі ўваходзяць больш за 6 тысяч чалавек. Сам Віктар Цярэшчанка паабяцаў на паседжанні членаў ЦВК весці сваю выбарчую кампанію ў рамках Канстытуцыі і беларускага заканадаўства і не выкарыстоўваць «брудныя піяртэхналогіі».

Сяргей Гайдукевіч

Фота IREX/ProMedia

Віктар Цярэшчанка (злева) у небяспечнай кампаніі Віктара Ганчара (знік) і Андрэя Клімава (за кратамі)

Члены другой ініцыятыўнай групы ў складзе 2.134 чалавек будуць збіраць подпісы ў падтрымку лідэра Ліберальна-дэмакратычнай партыі і блока «Новая Беларусь — Адзінства» Сяргея Гайдукевіча.

Сёння кіраўнікі штабоў прэтэндэнтаў у кандыдаты на пасаду кіраўніка дзяржавы змогуць атрымаць пасведчанні на ўсіх членаў ініцыятыўных групаў. Аднак збіраць подпісы яны маюць права толькі з 21 чэрвеня.

Юрый ПАЦЁМКІН, БелаПАН

Шчукін пайшоў на пасадку

Учора на тры месяцы быў арыштаваны былы дэпутат Вярхоўнага Савета 13-га склікання, праваабаронца і журналіст Валерый Шчукін. Яго чакаюць тры месяцы адсідкі ў мінскім следчым ізалятары (СІЗА) за шкло, што было разбітае падчас прэсканферэнцыі міністра ўнутраных справаў Уладзіміра Навумава, на якую яго не пусцілі. Так што за ўсімі перыпетыямі перадвыбарнай барацьбы В.Шчукіну давядзецца назіраць з-за кратаў.

Валерый Шчукін сам учора прыйшоў «здавацца» ў Фрунзенскае раённае управленне ўнутраных справаў. Адтуль яго павезлі пад канвоем у СІЗА.

У інтэрв'ю Радыё «Свабода» Валерый Шчукін так пракаментаваў сваё зняволенне: «92 сутак, ці шэсць разоў па 15 сутак мне далі за тое, што я адстойваў свабоду слова ў Беларусі. У той дзень, 16 студзеня, я ішоў на адкрытую прэсавую канферэнцыю. Я загадзя папярэдзіў, што прыйду, але мяне не пускалі, а гэта незаконна. Я не парушаў парадку ў грамадстве. Я парушыў нейкі ўнутраны парадак у міністэрстве ўнутраных справаў, нейкую іхнюю інструкцыю. Навумаў за гэта ўхапіўся і на прэсавай канферэнцыі казаў, што мяне пасадзяць на 15 сутак».

Міхась КАРПОВІЧ

Прафесара затрымалі на мяжы

Уцёкі ці правакацыя?

У Гомелі скандал — былы рэктар Гомельскага дзяржаўнага медінстытута прафесар Юрый Бандажэўскі ў нядзельны вечар быў затрыманы ў пункце пропуску «Новая Гута» за незаконнае перасячэнне беларуска-ўкраінскай мяжы. Ён меў пры сабе пашпарт на імя грамадзяніна Украіны. Разам з Ю.Бандажэўскім былі трое грамадзянаў Украіны, яны таксама затрыманыя і знаходзяцца ў ізалятары часовага ўтрымання.

У затрыманні былога рэктара ўдзельнічалі супрацоўнікі Гомельскага памежнага атрада і ўпраўлення па Гомельскай вобласці Камітэта па арганізаванай злачыннасці і карупцыі.

Нагадаем, што Ю.Бандажэўскі абвінавачваецца ў злоўжыванні службовым становішчам і хабарніцтве. Крымінальную справу вядзе Ваенная калегія Вярхоўнага суда Беларусі.

Прысуд па справе Бандажэўскага будзе вынесены 18 чэрвеня. Пракурор просіць для былога рэктара пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі на 9 гадоў. Варта зазначыць, што Ю.Бандажэўскі па стане здароўя быў вызвалены з-пад арышту і даваў падпіску аб нявыездзе.

Калі стала вядома пра затрыманне Юрыя Бандажэўскага, ягоная жонка Галіна заявіла агенцтву БелаПАН, што гэта была спланаваная правакацыя. Па яе словах, 10 чэрвеня Ю.Бандажэўскі планаваў з'ехаць у Мінск, каб 11 чэрвеня падрыхтаваць для выдання сваю новую манаграфію «Радыяцэзій і прыроджаныя парокі», якую напісаў на падставе сваіх эксперыментаў. Па яе словах, апошнія 7-10 дзён за прафесарам вялося шчыльнае сачэнне, па тэлефоне іхняй сям'і пагражалі. Г.Бандажэўская не выключыла, што на мяжы яе муж мог апынуцца не па сваёй волі.

Учора ў Гомелі прайшло перадапошняе судовае паседжанне па справе Ю.Бандажэўскага. Пасля яго заканчэння былы рэктар заявіў агенцтву БелаПАН, што «ў суботу і нядзелю стваралася рэальная пагроза жыццю — майму і членаў маёй сям'і». Ён адмовіўся паведаміць, ці быў ён сапраўды 10 чэрвеня на пагранічным пропуску «Новая Гута» беларуска-ўкраінскай мяжы, дзе ён, нібыта, быў затрыманы. Сваю адмову ён матываваў пагрозай яго жыццю. «Спачатку я павінен выратаваць сабе жыццё», — сказаў прафесар.

БелаПАН паведамляе, што Ю.Бандажэўскі знаходзіцца ў ізалятары часовага ўтрымання пагранічнага атрада. З часу затрымання і дагэтуль яму было адмоўлена ў паслугах адваката. Паводле словаў ягонага абаронцы Аляксандра Баранава, яго не дапускаюць да Бандажэўскага на той падставе, што, нібыта, адвакат па адміністрацыйных справах не патрэбны. Аляксандр Баранаў заявіў, што гэта незаконна, і ён будзе працягваць дамагацца сустрэчы з прафесарам. Як стала вядома БелаПАН, адміністрацыйнае затрыманне Бандажэўскаму працягнута да 10 сутак, гэта значыць да 20 чэрвеня. На думку адваката Баранава, затрыманне яго падабароннага супрацьзаконнае, паколькі санкцыяй за адміністрацыйнае правапарушэнне, якое інкрымінуецца Бандажэўскаму — парушэнне правілаў уезду ў пагранічную зону, — прадугледжана толькі папярэджанне або штраф у памеры 3 мінімальных зарплатаў.

Неабходна адзначыць, што ў аператыўнай здымцы, якую вялі супрацоўнікі УКАЗ на пагранічным пункце «Новая Гута» 10 чэрвеня і якую прадаставілі ў распараджэнне Беларускага тэлебачання, прафесар Бандажэўскі не фігуруе. Пра гэта БелаПАН паведаміла карэспандэнт АТН Святлана Канапацкая, якая асабіста рыхтавала для Першага нацыянальнага тэлеканала сюжэт пра інцыдэнт. Супрацоўнікі УКАЗ гэтую акалічнасць каменціраваць адмаўляюцца.

Мікола ДЗІЦЭВІЧ

ВЫБАРЫ

Назіральнікі рыхтуюцца да выбараў

Фота Ул.ШЛАПАКА

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Кіраўнік Усебеларускага клуба выбаршчыкаў Уладзімір Гудзееў адзначыў, што наўрад ці ўдасца закрыць усе выбарчыя ўчасткі на ўсе 100%; аднак ён гарантаваў закрыццё ўчасткаў «на тры чвэрці». Рэч не ў тым, што не стае людзей; назіральнікаў трэба падрыхтаваць, каб яны ведалі хоць мінімум неабходнага.

Сустаршыня «Незалежнага погляду» Мечыслаў Грыб гаворыць пра два верагодныя варыянты правядзення прэзідэнцкіх выбараў. «Беларускія ўлады сёння маюць на ўвазе два варыянты правядзення арганізацыі выбараў. Першы: больш-менш лаяльныя выбары ў адпаведнасці з Выбарчым кодэксам. Другі варыянт – гэта варыянт татальнай фальсіфікацыі. На мой погляд, ён будзе прыменены хутчэй, чым першы варыянт», — сцвярджае М.Грыб.

За ажыццяўленне варыянта татальных фальсіфікацыяў сведчыць той факт, што «ўлады робяць усё, каб стварыць камісіі з людзей, якія падпарадкаваныя ўладзе».

«Да фарміравання ўчастковых камісіяў – да 7 ліпеня – яшчэ дастаткова часу, але ўжо сёння робяцца пратаколы сходаў і так далей, каб як мага хутчэй выканкамы атрымалі як мага больш дакументаў заяваў аб удзеле ва ўчастковых выбарчых камісіях. Зразумела, для таго, каб потым была магчымасць адмовіць непажаданым людзям», — падкрэсліў М.Грыб.

Рыгор БУЯН

Его называли «сукиным сыном»

В воскресенье вечером, 10 июня, информационная программа ОРТ «Времена» впервые представила белорусскому телезрителю основных и наиболее вероятных кандидатов на пост нового президента Республики Беларусь. Как известно, выступить в прямом эфире на отечественном телевидении порядочному человеку совершенно невозможно. На нашей памяти был едва ли не единственный опыт приглашения в студию Станислава Шушкевича, во время которого известный политик не стал ходить вокруг да около навязанной ведущим глубокомысленной чепухи, а прямо заявил о своем отношении к нынешней власти. На этом игра в «демократию» персональных лукашенковских телевизионщиков закончилась навсегда. Совершенно естественно, что в результате подобных затруднений у себя на Родине потенциальные кандидаты в президенты Республики Беларусь вынуждены были накануне президентских выборов обратиться к российским тележурналистам с предложением обсудить в эфире некоторые деликатные аспекты российско-белорусских отношений. И нашли понимание в лице наипопулярнейшего телеведущего Владимира Познера. Одну из частей своей программы он посвятил белорусским реалиям, связав их с долгосрочными российскими интересами. Как известно, монополия Лукашенко на российско-белорусскую интеграцию привела к девальвации идеи, к ее повальному отрицанию, к напряжению в белорусском обществе, к снежному кому официальной лжи, к неверному представлению россиян о белорусской политической действительности и роли в ней некоторых личностей, к антироссийским настроениям в обществе. «Лукашенко – бесперспективный политик, приведший страну на грань катастрофы, и если Россия поддерживает его, она автоматически поддерживает нищету и бесправие белорусов» — вот лейтмотив этой части программы «Времена».

Итак, в студии ОРТ в воскресенье мы увидели Михаила Чигиря, Павла Козловского, Семена Домаша и Сергея Калякина – членов демократической пятерки потенциальных кандидатов на пост нового президента Беларуси — и Анатолия Лебедько – председателя Объединенной гражданской партии. Они обратились к телезрителям с очень краткими сообщениями, в которых подвергли смелой и нелицеприятной критике ту модель интеграции, которая нынче избрана в отношениях между двумя государствами. В качестве оппонентов и защитников нынешнего белорусского политического режима выступили Виталий Третьяков — бывший главный редактор российской «Независимой газеты», недавно уволенный оттуда за тенденциозное педалирование темы великодержавности, что отпугивало от газеты солидных читателей и рекламодателей, и некто Тихонов – ярый коммунист со стажем, депутат самого реакционного и реваншистского крыла российской Думы. В результате, несмотря на ярость и бешенство г-на Тихонова и на скептическую, мнозначительную маску «всезнайки» г-на Третьякова, здоровые силы в студии ОРТ одержали убедительную победу и повергли в растерянность апологетов лукашенковского режима. Защищая союз двух государств по сценарию Лукашенко, те невольно проговорились в охватившем их полемическом запале. Г-н Тихонов назвал интеграцию «более выгодной России, чем Беларуси», а г-н Третьяков, перефразируя известное изречение о «сукином сыне» диктаторе Сомосе, сказал примерно так: «Лукашенко – наш **(российский, великодержавный, шовинистический, коммунистический? — Авт.)** сукин сын». Надо ли говорить, что все эти оговорки вызвали совершенно определенную реакцию всех присутствующих в студии, один из которых назвал белорусского узурпатора «клоуном и диктатором» и пожелал белорусам поскорее избавиться от этой одиозной личности. Это смелое и честное заявление, созвучное чаяниям миллионов белорусов, было встречено бурными аплодисментами не только в студии, но, пожалуй, и у экранов телевизоров по всей Беларуси. Таким образом, передача «Времена» стала образцовым примером действительно братского укрепления дружбы и понимания между народами, в отличие от лицемерных и натужных заявлений политиканов в показательных интеграционных мероприятиях. Трудно переоценить в этом роль Владимира Познера – мужественного и очень обаятельного человека. Вот он — недостижимый идеал тележурналиста для чикинских отмороженных субъектов!

Участие в передаче «Времена» явилось нужным, хотя и очень мимолетным бенефисом белорусских демократических кандидатов. В целом они произвели благоприятное впечатление. Достаточно телегенично смотрелись Михаил Чигирь, Павел Козловский и Семен Домаш. Хорошо запомнились аргументы и факты из выступлений двух первых претендентов. Нетелегеничным и неподготовленным к работе на такую аудиторию выглядел словно застигнутый врасплох Сергей Калякин. Робким и нерешительным показался Семен Домаш. Все они, кроме Козловского, запомнились сгорбившимися. К сожалению, времени для учебы, постановки осанки и голоса уже не осталось. Каждый удобный случай должно сейчас на все сто процентов использовать для закрепления в сознании избирателей положительного имиджа, уверенности, твердости, рассудительности, естественности. Ежедневная физзарядка и самотренинг каждого из кандидатов должна заканчиваться перед зеркалом при полном параде. Они должны периодически наблюдать себя со стороны, устраняя недостатки и усиливая привлекательные черты. Этому очень хорошо помогают съемки на бытовые видеокамеры.

Единственное «но», возникшее после просмотра передачи – ощущение невероятно сузившегося политического пространства для потенциального белорусского президента по сравнению с 1994 годом. Кто бы он ни был, приходится принимать реалии нынешнего антиконституционного документа о союзе двух государств. Нельзя уже без издержек перевести разговор в плоскость чисто экономического сотрудничества между двумя странами, в чем в первую очередь и заинтересована Беларусь. Ущерб, который нанес престижу нашей страны Лукашенко, огромен и не поддается описанию.

Томаш ПАЛЬМАЧИНСКИЙ

ДЗЕ? ДЗЕ?

7 ліпеня мінае год, як знік наш калега, тэлеаператар

Рэпарцёры — не палітыкі.
Журналісты — не суддзі.
Але зафіксаваныя рэпарцёрамі факты наўмысна ці неспадзявана выносяць прысуд нават таму, што палітыкі імкнуцца схаваць ад людскіх вачэй.
Няма рэпарцёра — няма суда?
Дзе Дзмітрый Завадскі?
Хто і з якога права распараджаецца яго лёсам?

Беларуская Асацыяцыя Журналістаў патрабуе праўды!

Дзмітрый ЗАВАДСКІ ДЗЕ?

За Ла-Маншем народ уже сделал свой выбор

Реальность британской демократии

Законодательные палаты способны решать все вопросы

Прошедшие парламентские выборы принесли ожидаемую победу лейбористам. Несмотря на 10%-ю потерю голосов, на следующие четыре года они останутся правящей партией. Как и в 1997 году, преимущество завоеванных лейбористами голосов избирателей над консерваторами и либерал-демократами оказалось значительным.

Одной из особенностей британской демократии является то, что члены правительства должны быть избранными в парламент. А между датами объявления выборов и днем их проведения парламент не работает. Сложив свои полномочия, народные избранники могут на равных с остальными гражданами участвовать в предвыборной кампании.

Следует отметить, что церковные иерархи, пэры и госслужащие не могут баллотироваться в парламент. Надо полагать, об этом своим коллегам и другим расскажет побывавшая на парламентских выборах группа депутатов во главе с вице-спикером нижней палаты белорусского парламента Владимиром Коноплевым. Оказались они за Ла-Маншем по частному приглашению одного лорда. На какие-либо официальные приемы, естественно, депутаты непризнанного Европой парламента рассчитывать не могли. На официальном и весьма высоком уровне принимали группу белорусских журналистов, приглашенных для изучения выборов министерством иностранных дел Великобритании.

Известно, что столпом 700-летней британской демократии являются двухпалатный парламент и монархия. Они принимают законы и предоставляют правительству средства для работы. В парламенте обсуждают правительственную политику и текущие вопросы. До недавнего времени в палату лордов попадали по наследству, оставаясь там пожизненно. Теперь ее потихоньку реформируют, и в ней появляются просто уважаемые в обществе люди, чьи заслуги общепризнанны. Таких людей отбирает специальная комиссия. Принадлежность к аристократическому роду не обязательна.

Как и нынешние белорусские, британские парламентарии не обладают статусом неприкосновенности. Правда, во время заседаний в Палате общин депутат имеет право говорить на любую нелицеприятную тему для власть имущих. Но повторить ее публично можно только один раз.

Парламентский контроль над исполнительной ветвью власти является в Великобритании тотальным и эффективным. Причем в английском языке слово контроль означает и управление. Чтобы кто-то заявил, что у исполнительной власти есть «в заначке» деньги на черный день, или создал внебюджетный фонд, для британских граждан просто немыслимо. Утверждается и исполняется бюджет предельно прозрачно для граждан. Конечно, есть в нем и секретные статьи, содержащие государственную тайну. Поэтому существующая в Беларуси практика государственного правления с секретными бюджетами, о которой порою с заметным смущением приходилось рассказывать собеседникам, воспринималась англичанами с крайним удивлением и сочувствием.

Советская власть по-английски

Британская система местного самоуправления разнообразна. Где-то мэра избирают прямым голосованием, а где-то и местными советами. Органы власти возглавляются выборными членами местного совета. В них работает около 3 миллионов граждан. Никакой вертикали, назначаемой лично главой государства, и в помине нет. В ведении местных органов власти находятся образование, социальное обслуживание, полиция и пожарные команды.

С работой самоуправления в городе Ньюкасл довелось лично ознакомиться. Он находится на севере Англии. Впечатлил зал заседаний местных законодателей, оснащенный по последнему слову техники. Два больших экрана, на которых проецируется всевозможная информация, другие технические возможности, а также балкон для граждан, желающих послушать лично своих избранников, — все это создает комфортную атмосферу для работы.

Стоимость оборудования такого зала обошлась городской казне в 200.000 долларов. При местном бюджете около 2 миллиардов долларов в год такие затраты могут показаться незначительными. Но и при таком достатке зал заседаний и другие помещения муниципалитета постоянно сдаются в нерабочее время в аренду для проведения разного рода мероприятий – вплоть до свадеб. Доходы от аренды пополняют бюджет и расходуются гласно. Как и остальные статьи бюджета.

Как нам сказали в муниципалитете Ньюкасла, такое техническое оснащение пока имеют не все местные органы власти. Но знаменит Ньюкасл не только этим.

Футбольная команда «Ньюкасл Юнайтед» является одной из сильнейших и популярных на Британских островах. Побывав на принадлежащем ей пятидесятитысячном стадионе, мы смогли убедиться и в финансовом благополучии футбольного клуба. Все матчи проходят при полных трибунах. А спортивный комплекс с ресторанами и другими заведениями содержится в идеальном состоянии. Будучи на приеме у мэра, невольно обратили на себя внимание таблички-указатели с надписями на разных языках. Как оказалось, они предназначены для представителей нацменьшинств, живущих в данной местности. Можно предположить, что для данной категории посетителей муниципальные служащие смогли бы найти и пару слов на их родном языке. Если вспомнить о массе белорусских чиновников, то нередко они не могут толком изъясниться и на одном языке. И если кто-то из них испытывает ностальгию по советской власти, то лучше бы они ее изучили в английском варианте.

Независимые СМИ

Важная роль средств массовой информации в эволюции британской демократии общеизвестна. Видимо, в какой-то степени закономерно, что первым председателем Избирательной комиссии стал бывший генеральный директор Мировой службы *BBC* Сэм Янгер. 19 ноября 2001 года были официально назначены пожизненно шесть членов Комиссии. Она независима от правительства, является беспартийной организацией, и прямо подотчетна парламенту. Если в общем говорить о функциях Комиссии, то они заключаются в регистрации партий, надзоре за механизмами контроля расходов на предвыборную кампанию, в обнародовании информации о пожертвованиях и о донорах политических сил.

Будучи в Ньюкасле, мы посетили *BBC-2*. В основном, она является национальной службой новостей. Нас ознакомили с принципами работы и предоставили возможность поприсутствовать во время работы в святая святых телевещания – аппаратной, где группа выпускающих формирует программу. Затем нам представили ведущих новостей, с которыми мы прямо в студии сфотографировались на память. Общение было интересным. Как и ответы на некоторые наши вопросы в связи с выборами.

Избирательные участки открываются в 7 часов утра и работают до 10 вечера. Как оказалось, любой кандидат может появиться на телеэкране вплоть до 7 утра. Предварительного суточного моратория на пропаганду нет. Но, как нам объяснили, никому из кандидатов и в голову не приходило желание появиться ночью по телевизору. Не было и случаев попыток «вброса компромата» на соперников буквально накануне голосования. На *BBC* ценят свою независимость, авторитет и поэтому не позволяют себя использовать в неблаговидных целях. Не просто существует, но и действует общепринятый Кодекс поведения, разработанный редакторами различных СМИ. Следует отметить, что, по словам редакторов, издания стараются уйти от партийных пристрастий и руководствуются только объективностью. Об этом нам говорили и в редакции ежедневной газеты «Хексам курант», которая на протяжении дня выдает семь выпусков. При общем тираже 300.000 экземпляров. То есть бумажное издание, имеющее свою типографию, работает практически в режиме *on-line*.

Ночной визит Блэра

Когда мы приземлились в Лондоне, то не знали, что попали в число везучих. Так сказали в МИДе. Нам предстояло понаблюдать за ходом выборов в Седжфилде, графство Дарем. Там баллотировался премьер Тони Блэр.

Днем 7 июня он приехал туда с семьей, чтобы принять участие в голосовании. А в ночь на 8 июня Блэр с супругой Шерри вновь прибыли на избирательный участок, где победителем среди восьми кандидатов был объявлен Тони Блэр. Несмотря на заметную бледность лица из-за усталости, он улыбался.

Не смутило Блэра и рукопожатие с чокнутым кандидатом в члены парламента.

Дело в том, что своего кандидата, с разрисованным лицом маски смерти и набравшего где-то 200 голосов избирателей выдвинула так называемая Рок-н-ролльная партия чокнутых (*Rock-n-roll loony party*). Чокнутого и его двух длинноногих, полуодетых ассистенток снимали многочисленные теле- и фотокамеры.

Говоря о Блэре, хочется отметить не только то, что впервые в истории премьер-лейборист остался подряд на второй срок. Он также стал вторым в богатой британской истории действующим премьером, который стал отцом. В семье премьера три сына и дочь.

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ,
Лондон

Новая авария на АЭС

В Украине из-за аварии остановлен второй энергоблок Ровненской АЭС, сообщила радиостанция «Эхо Москвы». Это произошло позавчера.

Решение об остановке станции было принято специалистами после того, как выяснилось, что в реакторном отделении происходит утечка воды. Она используется для охлаждения энергоблока.

Предполагается, что ремонт будет завершен завтра вечером. Радиационный фон в районе станции находится в пределах нормы.

Максим ПОКРОВСКИЙ

Бомба на варшавском вокзале

В Варшаве на Центральном вокзале 11 июня вечером было обнаружено взрывное устройство, сообщает РИА «Новости». По словам официальных представителей властей, полицейский патруль обнаружил рядом с автоматическими камерами хранения подозрительный пакет. На место происшествия была вызвана антитеррористическая бригада.

Специалисты обследовали пакет и пришли к выводу, что там может находиться взрывное устройство. Все находившиеся поблизости люди были эвакуированы. Прибывшие на место саперы вывезли подозрительный пакет на военный полигон, где бомба была взорвана. Установлено, что мощность этого взрывного устройства была эквивалентна 300 граммам тротила.

Борис ПАРКОВ

Адамкус вернулся в строй

С 11 июня президент Литвы Валдас Адамкус вернулся к исполнению обязанностей главы государства после успешной операции глаза. Как сообщили в пресс-службе президента Литовской Республики, операция была проведена 3 июня после того, как врачи установили у президента отслоение сетчатки правого глаза. Сейчас зрение у президента полностью восстановилось.

Наталья БОЧКИНА

Гуманитарную одежду – под контроль

Правительство Молдовы ввело в минувший понедельник запрет на импорт поношенной обуви и одежды, поступающей в республику из-за рубежа в качестве гуманитарной помощи. Импорт и бесплатное распределение бывших в употреблении одежды и обуви разрешается только в том случае, если они были подвергнуты дезинфекции, что должно быть подтверждено соответствующими документами. Мера была введена с целью оградить здоровье населения от возможных инфекций.

Антон НОСИКОВ

NATO учится в Грузии

В черноморском порту Поти (Грузия) начались военно-морские учения *NATO*. Они проводятся в рамках программы «Партнерство во имя мира».

На территории порта состоялась официальная церемония открытия учений *Cooperative Partner-2001*. Участников учений по национальному радио приветствовал президент Грузии Эдуард Шеварднадзе.

В учениях будет задействовано более четырех тысяч военнослужащих и до 40 кораблей из одиннадцати стран *NATO*. По сценарию учений, с 11 по 20 июня в Поти произойдет землетрясение, и ООН даст *NATO* мандат на проведение широкомасштабной операции по оказанию гуманитарной помощи.

Кроме того, военные будут проводить миротворческую операцию по разделению противоборствующих сторон. Церемония закрытия учений состоится 22 июня.

Сергей КАРУНКО

У Ирака отняли нефтепровод

Саудовская Аравия захватила иракский нефтепровод, пролегающий по ее территории, сообщает *Reuters*. В собственность королевства перешли трубопроводы, насосные станции, емкости для хранения нефтепродуктов, коммуникации, загрузочные устройства и терминал в порту Муджиз на побережье Красного моря. Общая стоимость захваченного составляет больше 2-х миллиардов долларов.

Этот нефтепровод с пропускной способностью 1,6 миллиона баррелей в сутки действовал с сентября 1989 года по 13 августа 1990 года, когда был отключен саудовскими властями после введения международных санкций против Ирака за вторжение в Кувейт.

Власти Саудовской Аравии проинформировали генерального секретаря ООН Кофи Аннана о том, что забирают нефтепровод и все оборудование, поскольку Ирак угрожал безопасности королевства и совершил неоднократные акты агрессии по отношению к нему.

Иван БЕСПАЛЫХ

Очень правый кабинет

В Италии в качестве премьер-министра приведен к присяге Сильвио Берлускони, лидер правой коалиции, победившей недавно на парламентских выборах. Как отмечают зарубежные информационные агентства, ведущие позиции в кабинете Берлускони занимают «наиболее спорные политики Италии». Например, влиятельный член кабинета Берлускони – Джанфранко Фини (*Gianfranco Fini*) – возглавляет профашистский Национальный Союз.

Как сообщает *BBC News*, представители Национального Союза будут возглавлять пять из двадцати пяти министерств. *BBC* отмечает, что, таким образом, эта партия становится второй по силе влияния в новом кабинете министров после *Forza Italia* – партии, которую возглавляет сам Берлускони.

BBC News сообщает, что президент Италии еще в воскресенье одобрил список кабинета Берлускони, 59-го со времени окончания Второй мировой войны.

Анна ЛЯШКО

Не сатвары сабе ілюзію

У конадзень прэзыдэнцкіх выбараў у Беларусі карэспандэнт Радыё РАЦЫЯ вёў размову зь вядомым расейскім праваабаронцам, дэпутатам Дзярждумы Расеі ад фракцыі Саюзу правых сіл Сяргеем Кавалёвым.

— Да апошняга часу расейскі прэзыдэнт ніяк не праартыкуляваў сваіх сымпатыяў адносна беларускіх кандыдатаў на прэзыдэнцкіх выбарах. Скажыце, калі ласка, ці ёсьць у беларускіх дэмакратаў падставы меркаваць, што Крэмль, і ў паасобку, Уладзімір Пуцін, не падтрымае на выбарах прэзыдэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнку?

— Абсолютно беспочвенное пажаданьне. Кремль сейчас в Беларуси — исключительно за Лукашенко. И вся надежда на то, что Кремль не захочет помогать ему в самых кардинальных его устремлениях. Вот и все. Но в чем-нибудь поможет. И это — неизбежно. Апеллировать надо не к Кремлю. То есть я понимаю ваших кандидатов в президенты, которые пошли встречаться с кем-то в Кремлевской Администрации. Я понимаю: это тот шаг, который надо делать. Но шаг, от которого ничего нельзя ждать. Ничего! Ну, что вы: с какой это стати Кремль будет обуздывать Лукашенко?! Если уж его Ельцин не обуздывал, то зачем будет это делать Путин? Власть будет поддерживать всех мерзавцев вокруг. Она это и делает. Да Бог с Вами!

— Спадар Кавалёў, а ці маеце вы спадзеву, што Крэмль паспрабуе стварыць хаця б нейкую бачнасьць дэмакратыі ў Беларусі напярэдадні выбараў? Бо пагадзецеся: меч саюзьніка, легітымнасьць якога — асабліва на Захадзе — даволі сумнеўная, — справа ня вельмі прыемная. Дык вось: ці могуць заставацца ў Вас меркаваньні, што будуць зроблены спробы, гэтак скажам, зімітаваць элемэнты дэмакратыі перад прэзыдэнцкімі выбарамі ў нашай краіне?

— У меня их и не было никогда. Даже — я подчеркиваю — в те еще не далекие, но уже прошлые времена, когда я сам каким-то влиянием пользовался: минимальным, но каким-то пользовался: был в каких-то отношениях с президентом, с бывшим президентом. И тогда у меня никаких иллюзий особенных не было. Да знаете, просто здравый смысл подсказывает, что иллюзий тут никаких и не должно быть.

— Вядома, што беларуская тэма ўсё часьцей гучыць на перамовах Крамля з Захадам. На нядаўняй сустрэчы спадароў Іванова й Паўэлса, паводле нашых зьвестак, абмяркоўваліся беларускія выбары. Наколькі, на вашую думку, эфэктыўным ёсьць ціск на Крэмль праз Захад?

— Я повторяю: единственный, как я полагаю, теперь, в настоящее время, единственный рациональный и эффективный, хотя и очень медленный и очень аккуратный, путь — это опосредованное давление. Это давление нашего общества на западное общество, западного общества на свои правительства. Их, правительства, надо заставить, давлением заставить, оказать давление на Кремль. Вот и всего. Между прочим, если бы мы среди западных правительственных лидеров имели достаточно мудрых, дальновидных и мужественных людей, способных понять необходимость такого давления, мы бы с вами давно жили в другой стране — уже не в Советском Союзе, но уже и не в сегодняшней России или Беларуси...

— Але, як сьведчыць нядаўні досьвед, Захаду не ўдалося спыніць чачэнскую кампанію, нягледзечы на жорсткія заявы й дзеяньні...

— Что вы думаете: что стоило Колю и Клинтону остановить первую чеченскую войну? Да ничего! — раз плюнуть. И Ельцин пополз бы к ним на брюхе. Но они не сделали этого. А почему? А потому что они считали: Ельцин — единственный гарант демократического развития России. А потому надо его всячески поддерживать. А Ельцин воюет. Ну так надо поддерживать его всюду — на Кавказе, в том числе. А что теперь говорят при таком — не официальном, а кулуарном — разговоре мои западные собеседники, например? — с кем бы я ни говорил. Они говорят одно и то же. И если бы они даже рта не раскрывали, я бы заранее знал, что они будут говорить. «Да, — говорят они. — Вы, конечно, во всем правы, во всех своих оценках. Да, такие люди, как вы, нужны: нужно, чтобы вы говорили. Нужно, чтобы все было произнесено. Но вы должны понять: политика — это искусство возможного, и мы должны оставаться в рамках реалий. Ведь если мы разозлим Кремль, то будет еще хуже».

— Але ж у Захаду, пры тым, ёсьць свае інтарэсы ў Беларусі. Дый сам Захад ёсьць даволі розным і неаднастайным. Да прыкладу, немцы лічаць, што можна дамаўляцца з урадам Аляксандра Лукашэнкі й спрабаваць уцягнуць яго ў арбіту эўрапейскіх працэсаў. Пры гэтым, тыя ж немцы зазначаюць: парушэньне правоў чалавека — гэта, натуральна, кепска, але ж ёсьць, маўляў, у нас труба, якая дастаўляе газ у Заходнюю Эўропу. І гэта для нас — куды важней.

— Это давняя западная песня. Я с ней в 60-70-е годы тоже был знаком — до того, как со мной случилась посадка. Приезжали люди, например, ученые или мои коллеги, и они говорили: «Да! Но понимаете: сейчас наше вмешательство как бы не сделало, к примеру, Сахарову еще хуже. Логика, которую, кстати сказать, советские структуры многократно подкрепляли. Подкрепляли очень простым способом: ну, достаточно обмененному на Корвалана Буковскому что-нибудь сказать, как кто-нибудь очередной летел в карцер во Владимирской тюрьме. Ему обьясняли: «Вот твой Буковский там разговаривает много». Понимаете: мы-то на это шли, мы-то этого хотели, и это было правильно....

Гутарыў
Юрась КАРМАНАЎ
Радыё Рацыя

Садыст дарваўся да ўлюбёнага занятку

Як НАША СВАБОДА ўжо паведамляла, 7 чэрвеня студэнты мінскіх навучальных установаў Старшыня Рады Згуртавання беларускіх студэнтаў Крысціна Сідун, сябры гэтай арганізацыі Зміцер Гаўрусік, Сяржук Паўлянковіч, Андрэй Вітушка прыехалі ў Гомель, каб распаўсюдзіць першы нумар афіцыйна зарэгістраванай «Студэнцкай газэты». А дзевятай гадзіне яны пачалі раздаваць газеты ў галоўным корпусе Гомельскага дзяржаўнага універсітэта імя Ф. Скарыны.

Праз паўгадзіны да Андрэя Вітушкі, які стаяў каля ўваходных дзвярэй, падышлі два чалавекі ў цывільным адзенні і прапанавалі прайсці з імі. Хлопец папрасіў іх прадставіцца, паказаць дакументы і патлумачыць прычыну затрымання. Тады гэтыя людзі заламалі Андрэю рукі і пачалі душыць курткай, а потым адзін з невядомых піхнуў студэнта на шкляныя дзверы. Тыя патрушчыліся, А.Вітушка ўпаў, глыбока і да крыві параніўшы нагу. Невядомы ўссеў на яго і пачаў біць тварам аб падлогу, усю ў пабітым шкле... Прыбыўшы нарад АМАПа арыштаваў ЗБСаўцаў і завёз у пастарунак, дзе пацярпеламу адмаўляліся выклікаць «хуткую дапамогу».

Міліцэйскія пратаколы пачалі складацца толькі напрыканцы дня, прычым пісаліся яны пад дыктоўку тых самых асобаў, што гвалтам замінулі сябрам Згуртавання беларускіх студэнтаў распаўсюджваць «Студэнцкую газэту».

Як высветлілася, гэта былі старшы юрыдычны кансультант Гомельскага дзяржаўнага універсітэта М.Мяжэвіч і прарэктар па гаспадарчай працы Н.Навуменка. Апрача таго, стала вядома, што Мяжэвіч 3 гады таму кіраваў якраз гэтым аддзяленнем міліцыі, быў падпалкоўнікам і пазбавіўся пасады за зверскае збіццё анархістаў, адзін з якіх быў забіты ў пастарунку на смерць. Пасля складання пратаколаў, паводле якіх менавіта студэнты былі абвешчаны вінаватымі, іх адпусцілі з загадам з'явіцца наступным днём у суд.

А 9 раніцы 8 чэрвеня студэнты, прадстаўнікі гомельскага аддзялення Хельсінкскага камітэта, прадстаўніца амерыканскай амбасады Мэган Фіцжэральд, адвакат Уладзімір Пеляпей прыбылі ў суд Цэнтральнага раёна Гомеля. У 9.45 прыехаў следчы Дзмітрый Кавалёў і са словамі «лепей бы вы сышлі» папрасіў вярнуцца ў пастарунак. У пастарунку яўна не ведалі, што рабіць, і адцягвалі канкрэтную размову.

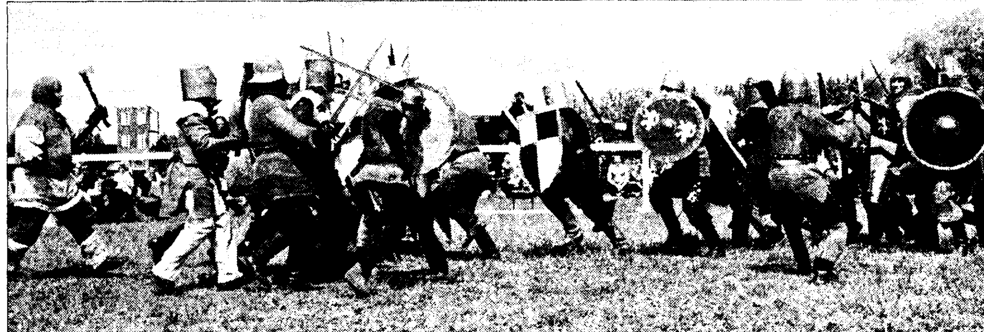
Толькі блізу 15 гадзіны студэнты былі адпушчаны канчаткова. З іх было ўзята абяцанне пад'ехаць у бліжэйшы час у Гомель для завяршэння справы. Следчы Дзмітрый Кавалёў запісаў падрабязныя тлумачэнні Андрэя Вітушкі пра тое, як на яго напалі, выдаў накіраванне на судова-медычную экспертызу. Вітушка напісаў заяву на імя начальніка ўпраўлення ўнутраных справаў Цэнтральнага раёна Гомеля палкоўніка міліцыі Смолікава з просьбай прыцягнуць да ўстаноўленай законам адказнасці асобаў, якія здзейснілі напад ва універсітэце. Судова-медычная экспертыза зафіксавала ссадзіны і дробныя рэзаныя раны на лбе, крывападцёк каля левага вока, крывападцёкі на бакавых паверхнях шыі, крывападцёкі і падскурныя разрывы сасудаў, сінякі на грудзях, шматлікія дробныя рэзаныя раны на далонях, рэзана-ўдараную рану ўнутранай паверхні левай галёнкі даўжынёй 6 см, паверхневую рэзаную рану правага каленнага сучлянення даўжынёй 2 см, дробныя ссадзіны на нагах.

Разам з тым, па словах адваката, і ў дачыненні да пацярпелага А.Вітушкі захоўваецца верагоднасць узбуджэння крымінальнай справы. У Беларусі такое развіццё падзеяў, калі ахвяру ператвараюць у злачынцу, абсалютна не выключана.

Язэп ВЕРБНІЧ

Рыцарскія гульні на мядзельскім рысталішчы

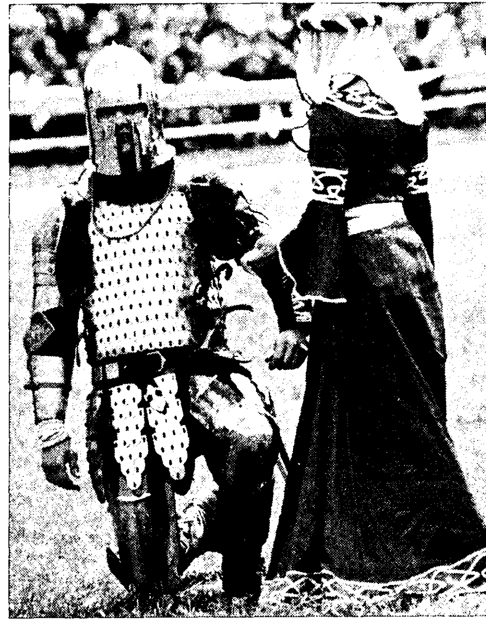
У мінулыя выхадныя старажытны Мядзель пабачыў рыцарскія аддзелы, якіх тут не было ўжо гадоў пяцьсот. Самы буйны рыцарскі наезд на горад адзначаны канцом 14-га стагоддзя, калі Мядзель і яго наваколле пусцілі пад меч. Цяпер небяспека гораду не пагражала, што прывяло на незвычайнае відовішча мноства мясцовага люду і не менш турыстаў з розных гарадоў Беларусі. Пераказаць словамі звон мечаў, стук шчытоў, крыкі лютасці і радасць пераможцаў немагчыма. Турнір быў аздоблены, як і абяцалі яго арганізатары, старажытнай музыкай і жывой дэманстрацыяй старадаўніх строяў. З сучасных арыгіналаў найбольш дзіваваў народ на маладзёнаў у гітлераўскіх касках, якія на фоне багатага ўзбраення рыцараў сведчылі пра слабую фантазію. Свята крыху сапсаваў дождж, асабліва ў суботні дзень, а ў нядзелю ў яркіх сонечных праменях рыцарская грамада дасягнула таго, чаго ўсе чакалі – урачыстасці і рамантычнага хваляванне.

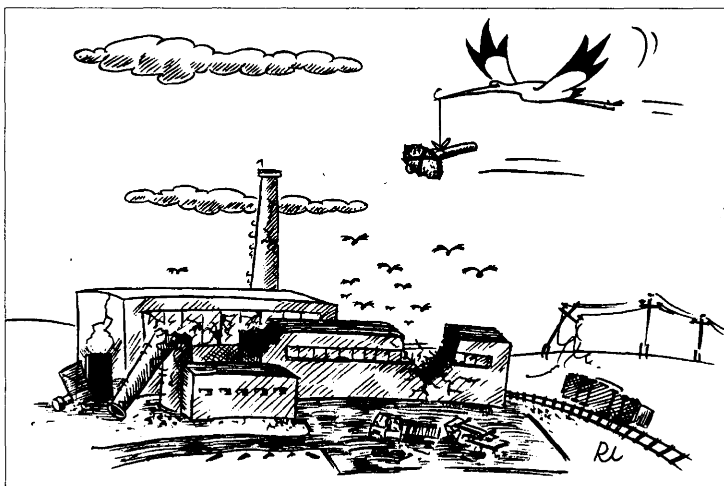

ЭПІТАФІІ

Самаму «зялёнаму» беларусу

Калі ўсё ж такі паставяць у Беларусі помнік дзеючаму зараз кіраўніку, то вельмі магчыма, што эпітафія, у частцы пераліку заслугаў, будзе ўключаць і словы, вынесеныя намі ў загаловак артыкула.

Гэта версія здаецца парадаксальнай толькі на першы погляд, што я і бяруся давесці. Аргументаў на карысць таго, што Лукашэнка ёсць самы паспяховы лекар беларускай прыроды, не шмат. Але яны ёсць. Ды яшчэ якія!

Першымі сведкамі на карысць такога вываду можна лічыць звычайных жабаў.

Іх колькасць за апошнія гады вельмі павялічылася і ўжо нават чуць не ў самім Мінску, гэтым прамысловым, як прынята лічыць, мегаполісе, які дзесяцігоддзямі атручваў усё навакольнае асяроддзе, па вёснах вельмі выразна гучаць песні іх кахання. А было ж да таго дайшло, што нават буслы не хацелі вяртацца на радзіму па прычыне элементарнай бяскорміцы. А якая ж без буслоў Беларусь?

А ў чым прычына такой прыроднай эвалюцыі? Пашукаем яе ў афіцыйнай статыстыцы, якая сведчыць, што падчас праўлення Лукашэнкі вытворчасць важнейшых відаў прамысловай прадукцыі вельмі значна скарацілася. Прыкладам, электраэнергіі ў мінулым годзе выпрацавалі 26 мільярдаў кВт гадзінаў, а ў 1994-м — 31,4 мільярда. Вытворчасць трактароў у параўнанні з гэтым «базавым» годам скарацілася амаль удвая, грузавых аўтамабіляў — амаль на 30 працэнтаў, а камбайнавая вытворчасць практычна анулявана, бо калі ў 1990 годзе гэтых машын было зроблена без малога 10 тысяч, у 1994-м — амаль паўтары тысячы, то ў мінулым годзе заводскія вароты пакінулі ўсяго 323 машыны.

Увогуле параўнанне колькасці таго, што беларуская прамысловасць выраблялa 10 гадоў таму, з сучаснымі паказчыкамі сведчыць: працэс дэіндустрыялізацыі, які пачаўся пры Кебічу, пры Лукашэнку набыў большую дынаміку і ўжо мусіць не спыніцца, аж пакуль не пагасне апошняя фабрычная кацельня.

Менавіта пры Лукашэнку канчаткова згубілі фінансавае здароўе тысячы калгасаў і саўгасаў. Па гэтай прычыне спыніліся нарэшце татальныя хімізацыя і меліярацыя, якія нанеслі столькі шкоды роднай прыродзе. А яна ў нас усё яшчэ моцная, здольная зажывіць раны, нанесеныя ёй «асацыяраваным працаўнікам». У гэта пачынаеш верыць, калі бачыш, што меліярацыйныя канавы зарастаюць кустамі і ператвараюцца ў тое, чым былі раней, у рэчкі і ручаінкі. Сэрца радуецца ад таго, што былыя «карты» зарастаюць хмызняком, разнатраўем, забалочваюцца і даюць прытулак усяму, што бегае, поўзае, плавае, скача ды лётае.

Ведаеце, аж дух займае ад думкі пра тое, што ўся заслуга ў такім аздараўленні роднага краю належыць аднаму чалавеку. Як ён шчырые. Нават у дробязях. Прыкладам, амаль усё яго высокае чынавенства, значная частка міліцыі ездзіць на новенькіх, як кажуць, «иномарках», а гэта ж не толькі эстэтычна, але яшчэ і экалагічна, бо імпартовыя рухавікі маюць больш якасны выхлап, у якім нашмат менш усякіх шкодных для жывога рэчываў. А калі аналізуеш больш значныя яго справы, то тут толькі адно і застануецца: шчыра ўважлівага ўвагі. На самой справе, як казаў адзін вялікі пісьменнік адносна іншага вялікага палітыка: «Какой матерый человечище!»

Тое, што атрымалася ў Лукашэнкі, яшчэ ні ў кога не атрамоўвалася. Прыкладам, многія ламалі галаву над тым, што рабіць з калгасамі. А ён узяў ды ліквідаваў, давёўшы іх да такога стану, што там ужо не стала чаго карыснага, каб украсці. А навошта такі калгас калгаснікy. Вось і атрымалася, што беларускі селянін атрымаў ужо амаль абсалютную свабоду. Яму б яшчэ крышку грошай. Але, ведаючы гэтага чалавека, можна не сумнявацца: трэба будзе і ён знойдзе рэцэпт, як ператвараць у золата менш каштоўную ды больш распаўсюджаную субстанцыю. Гэта, праўда, толькі ў тым выпадку, калі мы яго абяром яшчэ на адзін тэрмін.

Калі ж абяром, то, верагодна, у хуткім часе чысціня ў нашай прыродзе стане стэрыльнай, і таму нават днём з агнём не ўбачыш нідзе фабрычнай трубы, не пачуеш трактара на полі. Карацей, наступіць поўная гармонія чалавека і прыроды. А, пагадзіцеся, такое пад сілу мусіць толькі аднаму Богу.

Скажаце, цуда такога не можа быць? Але паглядзіце на лічбы. У 1990 годзе аграпрамысловы комплекс вырабіў 889 тысяч тон мяса, у 1994-ым — ужо 475, а ў мінулым — усяго 249. Гэта ж наколькі зменшыўся «круговорот дерьма в природе». Але ж ён можа і зусім сысці на нішто. Бо ёсць вельмі многія народы, у якіх ёсць падобныя да нашага праваднікі, якія ўвогуле не ядуць мяса. Корпаюцца сабе ў зямлі, нешта там знаходзяць, з'ядаюць ды славяць свайго праваднікa-гаспадара. Кажаце, што такога няма нідзе ў Еўропе. Але ж некаму патрэбна пачынаць. І калі нас не павялі за цывілізаванымі народамі, то мусіць гэта і ёсць наш уклад у сусветную цывілізацыю.

Але ўражваюць не столькі вынікі, колькі спосаб, якім яны былі дасягнутыя. Добра разумеючы, што народ яму трапіўся эгаістычны, што на першае месца ён ставіць працу і добрыя заробкі, але экалагічна маласвядомы, што ён робіць, гэты Чалавек? Ён аб'яўляе, што прымецца «запускаць заводы», а сам стварае ў краіне такія эканамічныя ўмовы, пры якіх усялякая вытворчая дзейнасць становіцца нявыгаднай, стратнай. А ў такой сітуацыі нават самы ўпарты ў працы беларус апускае рукі. І пачынае задумвацца пра асяроддзе. Ці такое яно ўжо беларускае, як гэта сцвярджае той, хто лічыць сябе галоўным беларусам. А гэта таксама прыбытак сямігадовага шчыравання Чалавека на карысць трапіўшага пад яго кіраванне народа.

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

У Беларусі паболее сучаснай апаратуры

18 чэрвеня ў Мінску пройдзе бізнес-сустрэча дзелавых колаў Беларусі і Рэспублікі Карэя.

Як паведамілі БелаПАН у аддзеле знешнеэканамічнага супрацоўніцтва Беларускай гандлёва-прамысловай палаты, для ўдзелу ў ёй Беларусь наведаюць прадстаўнікі дзевяці паўднёвакарэйскіх прадпрыемстваў. У наладжванні прамых кантактаў з беларусамі зацікаўлены вытворцы посуду з нержавеючай сталі, бытавых сістэмаў ачысткі і мінералізацыі вады, прадукцыі хімічнай прамысловасці.

Акрамя таго, карэйскія бізнесмены прапаноўваюць наладзіць пастаўкі ў Беларусь лічбавых відэамагнітафонаў, дыктафонаў і фотакамер, прыёмнікаў спадарожнікавага тэлебачання, ахоўных сістэмаў відэаназірання, абсталявання для інтэрнэт-канферэнцыяў, вытворчасці медыцынскіх прэпаратаў, кандытарскай прадукцыі і некаторых іншых тавараў.

Акрамя пытанняў ажыццяўлення экспартна-імпартных аперацыяў, падчас бізнес-сустрэчы плануецца абмеркаваць магчымасць стварэння сумесных прадпрыемстваў і вытворчасцяў.

Ірына САЗАНОВІЧ

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Удобрения, компании, деньги

Особый интерес к «Беларуськалию» проявляет группа компаний «Итера». В письме на имя Александра Лукашенко эта компания предлагает, в частности, помочь «Беларуськалию» в экспорте 150 тыс. тонн удобрений в месяц и уже в ближайшее время отправить опытную партию в 100 тыс. тонн. «Итера» хочет оптимизировать транспортировку удобрений через имеющуюся у нее в Литве транспортную инфраструктуру, предлагая за удобрения на 2Usd за тонну дороже, чем это делает сегодняшний главный оператор. В большинстве своем эта инициатива была встречена довольно прохладно. По мнению некоторых экспертов, рынок вряд ли примет нового оператора, и в данном случае речь идет о попытке его (рынка) передела в пользу нового игрока. Однако последнее слово, на основании которого будет даваться ответ «Итере-Фертидайзерс», все же не за ними — за администрацией президента.

Из опроса директоров предприятий

215 руководителей белорусских предприятий, представляющих основные отрасли промышленности и формы собственности, были опрошены в апреле учеными Научно-исследовательского экономического института министерства экономики Беларуси. На вопрос, какие изменения произошли и какие ожидаются на производстве в прошедшие и ближайшие два-три месяца, 60% представителей директорского корпуса отметили рост средних цен на продукцию своих предприятий, 50% предположили их дальнейший рост. И каждый второй представитель директорского корпуса ниже нормы оценивает объем экспортного спроса на продукцию своего предприятия.

Германия помогает не словом, а монетой

Недавно Германия объявила о выделении для нашей республики кредитной линии на 100 миллионов марок на 2001 год. Беларусь является одной из немногих стран СНГ, для которой Германия устанавливает подобный объем кредитования. Такое решение принято с учетом добросовестного выполнения Беларусью своих предыдущих долговых обязательств. Средства, полученные по новому кредиту, будут направлены на финансирование сборки немецких комбайнов на «Лидагропромнаше», на производство другой высокотехнологичной продукции, а также в сферу образования.

«Суета» энергогигантов

Лукойл решил начать переговоры с правительством Литвы о приобретении 33% акций нефтеконцерна *Mazeikiu nafta*. Литовцы уже назвали свою цену — 75 млн. долл. Ее установили такой же, как и для другого владельца трети акций и оператора литовской фирмы — американской *Williams International*. При этом российская компания должна гарантировать поставки не менее 6 млн. тонн нефти ежегодно. Приход Лукойла явно не обрадует *Williams*. Его представитель высказал на пресс-конференции негативное отношение к возможному партнерству. Почти во всех бедах, и прежде всего в убытках (только за первый квартал они составили 21 млн. долл.), он обвинил Лукойл, который, якобы используя право координатора экспорта российской нефти в балтийские порты, диктует цены и одновременно препятствует прямым поставкам нефти с других нефтепредприятий.

Андрей КАРПОВИЧ

ЭКАЛОГІЯ

Бруд мінскіх ваколіцаў

Сярод лесагаспадарчых арганізацыяў краіны больш за ўсё працы, відаць, дастаецца Мінскай лесапаркавай гаспадарцы, пад даглядам якой лічацца 31,5 тысячы гектараў лясных земляў (палова ад агульнай лесаплошчы адміністрацыйнага раёна). У склад ляспаркгаса ўваходзяць 8 лясніцтваў: Барайлянскае, Гарадское, Ждановіцкае, Калодзішчынскае, Мінскае, Астрашыцка-Гарадоцкае, Сосненскае.

Ахова і добраўпарадкаванне тут экалагічна абцяжараныя тым, што 2 тысячы гектараў знаходзяцца ў межах сталіцы, а яшчэ 1,5 га – вакол кальцавой дарогі. У зоне дзейнасці Мінляспаркгаса жыве болей як мільён чалавек, размешчана 150 прамысловых і сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, 120 садаўніцкіх таварыстваў, дзесяткі дзіцячых летнікаў і прафілакторыяў.

Адсюль вялікая засмечанасць тэрыторыяў, якія знаходзяцца ў падпарадкаванні Мінскай лесапаркавай гаспадаркі, як побытавымі, гэтак і прамысловымі адходамі. Несанкцыяваныя звалкі, вялікія і малыя, утвараюцца то паблізу лецішчаў, то прама за платамі заводаў, то проста ў лесе ці парках на месцы адпачынку мінчукоў. Узгадайце хоць бы, як выглядаюць сталічныя паркі Чалюскінцаў і Горкага наступным днём пасля масавых гулянак з нагоды самых розных дзяржаўных святаў. Апрача смецця, бываюць жа яшчэ патравы, пажары і парубкі. Нешта падобнае здараецца штодня. Свежы прыклад: якраз днямі галоўны ляснік Мінскай лесапаркавай гаспадаркі Георгій Курыловіч атрымаў скаргу на тое, што ў Рэспубліканскай сухотнай клініцы, што ў раёне Навінак, смецце выкідаюць проста за агароджу сваёй тэрыторыі. Г.Курыловіч кажа, што калі звяртаешся з адпаведнымі прэтэнзіямі да кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацыяў, там звычайна адказваюць проста: «гэта не мы».

Фота IREX/ProMedia

За першы квартал 2001 года ляспаркгаснікамі разам з прыцягнутымі па традыцыі да гэтых работ вайскоўцамі тэрміновай службы і школьнікамі прыбрана 1.321 кубаметр смецця, 380 кузаваў аўтамабіляў, зліквідавана 24 несанкцыяваныя звалкі побытавых адходаў. На кіраўнікоў прадпрыемстваў і асобных грамадзянаў, якія парушылі лясное і прыродаахоўнае заканадаўства, складзены 152 пратаколы на агульную суму 7,4 мільёна рублёў. Гэта ёсць наступствамі нізкага ўзроўню агульнай і экалагічнай культуры насельніцтва, а таксама адсутнасці вакол шэрагу населеных пунктаў, лецішчаў і прыдарожных кавярняў арганізаваных звалак смецця і адсутнасці цэнтралізаванай сістэмы па ягоным зборы і ўтылізацыі.

Для прыбірання смецця Мінскі ляспаркгас арандуе тэхніку ў розных арганізацыяў. Няма ў яго, у адрозненне ад усіх астатніх беларускіх лясгасаў, і сваёй пажарна-хімічнай станцыі.

Лесанарыхтоўкай, са словаў Георгія Курыловіча, Мінская лесапаркавая гаспадарка не займаецца. Толькі з санітарных мэтаў сякуць дрэвы і збіраюць сухастой. За першыя тры месяцы гэтага года ссечана амаль 6.150 кубічных метраў драўніны і прыбрана яшчэ каля 600 кубаметраў неліквіднай драўніны. У Мінску такія дзеянні досыць часта спараджаюць незадаволенасць людзей, якія наракаюць, што дрэвы ссякаюць беспадстаўна. Прычым, бывае, маюць рацыю. Аднак зялёныя будаўнікі даводзяць, што неадмыслоўцам цяжка разабрацца, якое дрэва гніе знутры, якое небяспечнае для жыцця, пагражае пры моцным ветры парушыць лініі электраперадачаў ці звваліцца на чыю-небудзь машыну.

Апрача лясоў і паркаў, Мінскім ляспаркгасам абслугоўваюцца 5 зонаў адпачынку (у прыватнасці, на Мінскім моры, Пцічы і Вячы). Ляспаркгас мае 34 пляжы, добраўладкаваннем якіх ён мусіць займацца. Напрыклад, на сёлетні летні сезон у зонах адпачынку пастаўленыя 46 кантэйнераў для збору смецця, адрамантаванае і пафарбаванае пляжнае абсталяванне (лаўкі, «грыбы»-навесы ад сонца ды кабінкі для пераапранання), а таксама прыбіральні. Аднак, менавіта адрамантавана, бо на закупку новых няма грошай. Цяперашняму пляжнаму абсталяванню па 15-20 гадоў, і яно спрэс зношанае ды і выглядае не дужа прываблівa. Галоўны ляснік Мінскага ляспаркгаса Г.Курыловіч распавёў, што сёлета, на жаль, не ўдалося, як тое планавалася, зрабіць у Драздах «паказальны пляж» з новым сучасным абсталяваннем. Усё перанесена на наступны год.

Між тым, ёсць багата апасенняў, што новыя лаўкі ды навесы пры любові нашага народа ўсё ламаць і крышыць доўга не пратрымаюцца. Нездарма ў Мінляспаркгасе ў месцах адпачынку ставяць не пластыкавыя лаўкі, а тыя, што на бетоннай аснове. «Змагаецца» народ і з шыльдамі пра забарону ў тым альбо іншым месцы касіць ці лавіць рыбу. Косяць і ловяць, а калі з'явіцца які прыродаахоўнік, адказваюць, маўляў, не ведалі, што тут заказнік. Таму ў рэшце рэшт прыйшлі да высновы выкарыстоўваць для гэтага надпісы фарбай на валунах.

Такі заход падаецца своеасаблівай сумнай ілюстрацыяй экалагічна-прававога выхавання беларусаў, а таксама беднасці дзяржавы.

Кірыла ПАЗЬНЯК

«Крок да свабоды» Васіля Быкава

«Бяз хлеба немагчымая свабода, якой перш-наперш патрэбная праўда, — кажа Васіль Быкаў. — Але праўда заўсёды прадукт свабоды. Падобна – зачараванае кола».

Адказваючы на пытаньне – калі ён упершыню сутыкнуўся зь несвабодай, пісьменьнік не аддзяляе сябе і свой лёс ад лёсу суайчыньнікаў.

«Я добра памятаю той дзень і час, калі ня толькі я, але, я так лічу, і народ страціў свабоду. Гэта, канечне, была для майго пакаленьня на пачатку 30-х гадоў суцэльная калектывізацыя краіны. Ня толькі свабода – было страчанае ўсё, зьвязанае зь ёй. Адбылася ўвогуле клясычная зьява. Зьнікла свабода, і як вынік таго – зьнік хлеб. Народ на доўгія дзесяцігодзьдзі ўпаў у паласу хранічнае галадоўкі.

Але рэч яшчэ ў тым – ці адчуваў ён узаемазалежнасьць свабоды й хлеба? Наўрад ці. Хаця тое выдатна разумелі бальшавіцкія кіраўнікі, якія ўпарта цьвердзілі пра «новую клясавую свабоду», якой яны ў 17-м годзе дамагліся дзеля народу. Тое, вядома, была мана, і яны ведалі гэта. Мабыць, гэта разумеў і адчуваў народ, але не хацеў верыць самому сабе. Бо мана была прыгажэйшаю за рэчаіснасьць, прыгажэйшаю за свабоду. А можа – і за хлеб таксама».

Гэтая тэма, бадай, стала адной з галоўных у творчасьці Васіля Быкава пасьля тэмы вайны.

Вось характэрны ўрывак з аповесці Быкава «Аблава»:

«Заўжды дзелавы, рухавы Наэм брыў па вуліцы, бы нічога не заўважаючы вакол. Усё ж Хведар павітаўся, і яны разгаварыліся трохі, а тады Хведар дазнаўся, што і ў Наэма таксама нелады з уладай. Як Хведар паскардзіўся на сваю бяду, стары яўрэй узяў яго за гузік і дужа пацягнуў да сябе: «Я табе кажу – кідай усё, бяры дзяцей у ахапку і ўцякай! Куды? Ня важна, куды. Куды вочы глядзяць! Пасьля позна будзе. Гэта табе кажа Наэм. Я ўсё кінуў і во, з гэтымі вандзэлкамі іду на станцыю. Я тут не жыхар болей. Я бежанец! Ты мяне паслухай, Хведар!»

Не, тады Хведар яго не паслухаў. Як гэта, усё кінуць? А зямля, а гаспадарка! І куды падацца? Тут усе яго карані, вяскоўцы, радня. Як жа ж ён можа зьехаць і куды – у непрытульны, нязнаны сьвет.

Ён пражыў у нядолішчы яшчэ месяцаў дзесяць. Нярадаснае тое было жыцьцё. Бязхлеб'е і посьніца надоўга пасялілася ў ягонай хаце».

«Аблава» перакладзена на польскую мову вядомым пісьменнікам і перакладчыкам Чэславам Сэнюхам. Ён пераклаў на польскую мову многія творы Васіля Быкава. Чэслаў Сэнюх – адзін з аўтараў перакладу кнігі Быкава «Сьцяна», якая выйшла нядаўна ў Беластоку. Паводле Ч.Сэнюха, у фондах Нацыянальнай бібліятэкі ў Варшаве ён налічыў трынаццаць розных выданьняў твораў Быкава. Сярод перакладчыкаў былі такія выдатныя майстры слова, як Анджэй Дравіч і Віктар Варашыльскі. І гэта толькі ў Польшчы!

Кнігі Быкава выдаюцца і перавыдаюцца ў многіх краінах сьвету, у тым ліку ў Нямеччыне. Сярод першых, хто ацаніў маштаб ягонага таленту, быў славуты Гайнрых Бёль.

У Беларусі ж партыйныя органы некалі цкавалі Быкава за ягоныя аповесьці «Мёртвым не баліць» і «Круглянскі мост», апублікаваныя ў часопісе «Новый мир», абвінавачвалі ў «ачарніцельстве». Ужо ў нашыя дні выдавецтва «Мастацкая літаратура» выкінула з плянаў зборнік пісьменьніка «Сьцяна».

Тыя, хто настальгуе па Савецкім Саюзе і ненавідзіць Быкава, ня могуць дараваць яму званьне народнага пісьменьніка БССР, Ленінскую прэмію за «Знак бяды» і асабліва – званьне Героя Сацыялістычнай працы.

Дарэчы, званьне тройчы Героя не перашкодзіла ўладам у свой час адправіць у высылку акадэміка Андрэя Сахарава. Потым Васіль Быкаў, абраны народным дэпутатам СССР ад Саюзу пісьменьнікаў, апынецца зь ім у міжрэгіянальнай дэпутацкай групе – разам з Адамовічам, Каракіным, Ельцыным...

Што такое свабода ва ўяўленьні Васіля Быкава?

Зманліва кажа Зянон Пазьняк, што каб адчуць сябе свабодным, трэба пачаць за свабоду змагацца. «Чалавек свабодны, калі яму ня трэба выбіраць», – пісаў расейскі філёзаф Мікалай Бярдзяеў. Але маецца на ўвазе свабода індывідуальная, а не калектыўная. Падобна, калектывы, масы, народы існуюць, у гэтым сэнсе, паводле іншых законаў – законаў мас. Як цяпер бы сказалі, паводле законаў калектыўнага й несьвядомага. Во ў чым праблема!

Тое выдатна разумеюць тыраны-авантурысты, але, на мой пагляд, зь цяжкасьцю спасьцігаюць сумленныя дэмакраты. Усё ж свабода, мабыць, – велічыня абсалютная і не падлягае адмысловаму вымярэньню. Там, дзе яна ёсьць, не патрэбная пра яе і гаворка. Гаворкі й дыскусіі ідуць, звычайна, пра меру свабоды – гэта значыць, па сутнасьці, пра несвабоду».

Васіль Быкаў у адным зь інтэрвію для газэты «Літаратура і мастацтва» – гэта было напрыканцы 80-х – з павагай згадаў француската пісьменьніка Альбэра Камю. У біяграфіі абодвух аўтараў, зусім розных, ёсьць, дарэчы агульнае. Камю быў удзельнікам антыфашысцкага супраціву. Быкаў ваяваў на фронце, быў двойчы паранены. Абодвух можна назваць пасьлядоўнымі ворагамі фашызму ва ўсіх яго праявах.

Прыхільнік экзыстэнцыялізму (гэтая назва філязофскай плыні па француз гучыць *existence* – існаваньне) Альбэр Камю пісаў у сваім вядомым творы «Падзеньне»:

«Я ня ведаў, што свабоду не ўраўнаеш з узнагародай ці знакам адрозьненьня, у гонар якіх п'юць шампанскае. Гэта і не прыцягальны падарунак кшталту кардонкі з цукеркамі. О, не! Зусім наадварот – гэта адчайны бег, наколькі хопіць сілаў, і пры гэтым – у самоце...

...Ты адзін у змрочнай залі, адзін на лаве падсудных перад судзьдзямі і сам павінен адказваць перад сабой альбо судом людзкім. Напрыканцы ўсялякай свабоды нас чакае кара; вось чаму свабода – цяжкая ноша».

Васіль Быкаў нідзе не дэкляруе наўпрост сваю прыхільнасьць да экзыстэнцыялізму. Але ўспомнім яго герояў – Сотнікава, Петрака, Стэпаніду, для кожнага зь якіх свабода – цяжкая ноша, ад якой, аднак ніяк, нізавошта ў сьвеце нельга адмовіцца.

Дык што ж ёсьць свабода паводле Васіля Быкава?

«Калі тае свабоды занадта мала – няма й дыскусіі; зрэшты, няма й барацьбы. Барацьба за свабоду безвыніковая ў несвабодным, спрэс таталітарным грамадзтве. Тая барацьба, хіба, дае плён у часткова несвабодных грамадзтвах або ў часткова свабодных. Людзі ж несвабодныя цалкам няздольныя для барацьбы за яе, бо знаходзяцца ў палоне сваёй несвабоды. Тую несвабоду яны звыкла ўважаюць за свабоду. Во ў чым парадокс тае д'ябальскай падмены!

Так гэта было ў старажытных нявольніцкіх грамадзтвах, у бальшавіцкім СССР, у гітлераўскай Нямеччыне, шмат дзе ў сьвеце застаецца і дагэтуль. Тыя грамадзтвы з часам страчваюць усялякі інстынкт свабоды і дужа зьдзіўляюцца, калі ім з вольнага сьвету заўважаюць пра іх несвабоду. Свабодай для іх зрабілася несвабода, як у геніяльнага Оруэла. І гора ім, калі лёс ці гісторыя змушаюць іх перайначыцца ў іх спрадвечнай нявольніцкай прыхільнасьці і ступаць на свабодны дэмакратычны лад, які яны шчыра і ўстойліва ня любяць. Бо не народжаныя дзеля таго ладу, народжаныя для іншага – звыклага, простага, жывёльнага, па сутнасьці.

Але рэч у тым, што тое існаваньне дае ім хлеб. А свабода ў іхнай сьвядомасьці ўжо не атаясамляецца з хлебам, хутчэй – з голадам. Уся праблема ў тым, што той пагляд мае нямала рацыі.

Несвабода – не заўсёды голад, часам бывае і наадварот. У фашыстоўскай Нямеччыне не было свабоды, але быў хлеб. У цяперашнім Кітаі няма свабоды, але ёсьць хлеб – прынамсі, больш, чым у нас, дзе ва ўсе часы не было ні свабоды, ні хлеба. Таксама ўнікальная зьява, вартая Оруэла. Зрэшты, ва ўмовах несвабоды Оруэлы не зьяўляюцца. Такога кшталту таленты – прадукт свабоды. Несвабода спараджае творчасьці іншага кшталту – высокакваліфікаваных майстроў масавых забойстваў, шпіёнскага заваяваньня космасу ды віртуозных філёзафаў, здольных па-навуковаму абгрунтаваць усё, што заўгодна рэжыму».

Пяць гадоў таму на кангрэсе беларускага ПЭН-клюбу Васіль Быкаў з горкай іроніяй цытаваў аднаго з заснавальнікаў экзыстэнцыялізму К'еркегора: «Людзі маюць свабоду думкі, а ім падавай свабоду слова...». Аднак, на думку Быкава, «нявыказаная, задушаная ў несвабодзе сьвядомасьці» думка ня можа быць існцінай. Вымаўляючы яе, «чалавек рэалізуе адно з найвялікшых уласных адрозьненьняў ад усяго існага – сваё боскае наканаваньне ў сьвеце...»

Слова, казаў пісьменьнік, «апошні, мабыць, самы нескароны чыньнік, які ўлада пасьлядоўна імкнецца адабраць у прыгнечаных».

А што ж народ? Ці можа ён стаць свабодным? Васіль Быкаў сёньня дае такі адказ на гэтае пытаньне:

«А народ, як і сто год таму, ва ўмовах несвабоды «цёмны і сьляпы, нібы крот». Але той факт усяляк хаваецца ад сьвету, у тым ліку і ад народу. Бо той факт – складнік сьвятое праўды. А праўда, тым болей сьвятая, ёсьць набытак свабоды і свабоднага грамадзтва. Іншым яна не патрэбная.

І вось сытуацыя: без свабоды няма хлеба. Бяз хлеба немагчымая свабода, якой перш-наперш патрэбная праўда. Але праўда заўсёды прадукт свабоды. Падобна – зачараванае кола. Я ня ведаю, як і калі здолее разарваць яго Беларусь».

Да гэтых словаў пісьменьніка можна дадаць, хіба вось што. Васіль Быкаў разарваў тое зачараванае кола.

У адным са сваіх даўнейшых інтэрвію пісьменьнік прыгадаў маральны прынцып Льва Талстога – «каб пераправіцца цераз раку ў прызначанае месца, трэба браць куды вышэй па цячэньні, бо калі прыцэльвацца на тое ж месца, куды трэба патрапіць, цячэньне зьнясе ніжэй...» Той жа прынцып можна бачыць у жыцьці і творчасьці Васіля Быкава

Віталь ТАРАС, Прага
Радыё Свабода

Праз навуку – да праўды

Нацыянальны навукова-асветны цэнтр імя Францішка Скарыны сумесна з кафедрай беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта, Польскім беларусазнаўчым таварыствам і Польскім інстытутам у Мінску праводзяць на гэтым тыдні беларуска-польскую канферэнцыю «Праз навуку – да праўды».

Такія канферэнцыі ладзяцца штогод. Сёлета яна пройдзе 15-16 чэрвеня ў памяшканні Скарынаўскага цэнтра і ахопіць тэматыкай сучасныя польска-беларускія культурніцкія ўзаемадачыненні. Як распавяла дырэктарка Цэнтра Любоў Уладыкоўская-Канаплянік, удзел у канферэнцыі возьмуць каля двух дзесяткаў беларускіх навукоўцаў, а таксама польскія адмыслоўцы з Варшавы, Ольштына і Беластока. Напрыклад, прагучаць такія даклады, як «Ментальнасць беларусаў і палякаў: падабенства і адрозненні» Эдуарда Дубянецкага, «Польшча ў люстэрку сучаснай беларускай прэсы» Юрыя Вашкевіча, даклад аб міжкультурніцкіх польска-беларускіх камунікацыях польскага сацыёлага Рычарда Радзіка.

Дырэктарка Скарынаўскага цэнтра паведаміла таксама, што знятая на мінулым тыдні з колішняга будынка Інбелкульта на Рэвалюцыйнай,15 невядомымі помная шыльда ў гонар Максіма Гарэцкага яшчэ міліцыяй не адшуканая. Калі цягам пэўнага часу яна так і не будзе знойдзена, Скарынаўскі цэнтр мае намер ініцыяваць стварэнне аналагічнай мемарыяльнай шыльды ў памяць пісьменніка.

Кірыла ПАЗЬНЯК

Нашы маркі на сусветнай выставе

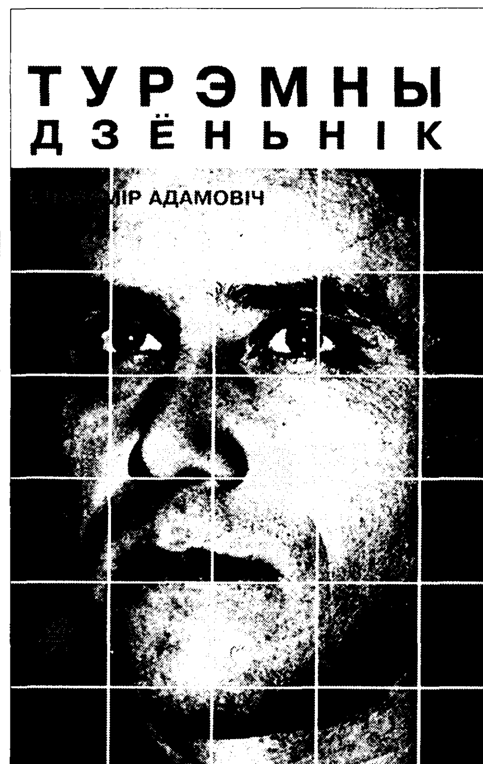
Беларусь бярэ ўдзел у сусветнай філатэлістычнай выставе «*Belgica-2001*», якая праводзіцца ў Бруселі з 9 да 15 чэрвеня і прысвечаная 500-годдзю еўрапейскай пошты. Датай заснавання паштовай службы ў Еўропе лічыцца дзень прызначэння ў Францыі — у 1501 годзе — Франсуа дэ Тасі «капітанам і майстрам поштаў».

Як паведаміў БелаПАН, вядучы інжынер аддзела рэалізацыі філатэлістычнай прадукцыі выдавецкага цэнтра «Марка» рэспубліканскага дзяржаўнага аб'яднання «Белпошта» Уладзімір Скрабкоў, на выставе экспануецца калекцыя вядомага філатэліста Уладзіміра Качана з Мінска «Матылькі», прадстаўленая Беларускім саюзам філатэлістаў.

Падчас выставы плануецца заключэнне кантрактаў, а таксама будзе праводзіцца памятнае гашэнне. Паводле эскіза мастака Алега Гайко падрыхтаваны спецыяльны штэмпель, які будзе выкарыстаны для гашэння айчыннай філатэлістычнай прадукцыі.

Марат ГАРАВЫ

Новая «бомба» супраць рэжыму

Выйшаў з друку «Турэмны дзёньнік» Славаміра Адамовіча.

«Турэмны дзёньнік» – кніга брутальная і непрыемная, ад яе тхне парашай і чалавечай подласьцю, калгасным кароўнікам і дурной крывёю, вашывымі падлеткамі і... прэзідэнтам», – піша аўтар у сваім уступным слове. І працягвае: «Але пры ўсёй сваёй д'ябальшчыне гэтая кніга мае адзін істотны пазітыў – яна аб'ектыўна праўдзівая».

І сапраўды, запісы, зробленыя аўтарам у следчай турме КДБ, больш вядомай як «амерыканка», а таксама ў віцебскім следчым ізалятары – віцебскім цэнтрале, – яскрава сведчаць пра характар існуючага ў Беларусі палітычнага рэжыму – рэжыму антыбеларускага ў сваёй сутнасці.

«Турэмны дзёньнік» выкананы ў цвёрдай каляровай вокладцы і аздоблены фотаздымкамі вядомых беларускіх фатографаў, а таксама малюнкамі Алеся Пушкіна.

Ёсць у кнізе і знакаміты Адамовічаў верш «Убей президента!», пераклад гэтага тэксту на польскую мову, вершы салідарнасці; публікуюцца дакументы з крымінальнай справы № 182, паводле якой Славамір Адамовіч быў засуджаны на 10 месяцаў зняволення.

Фундатарамі выдання выступілі: беларуска-амерыканская кампанія *Lukjan Metal Products*, беларуская Фундацыя імя Льва Сапегі, беларусы Канады і ЗША.

«Турэмны дзёньнік» паэта можна замовіць па тэлефоне 77-16-49.

Міраслаў ЧАНТАРЫЦКІ

Французы вынайшлі «вінную таблетку»

Для людзей, якія любяць піць віно, але якім неабходна заставацца цвярозымі, французскія вінаробы распачынаюць продаж новай прадукцыі, якая па папярэднім маркетынгавым даследаванні можа знайсці надта шырокі попыт. Каля 20 тысяч вытворцаў віна з даліны Роны і знакамітай вінамі вобласці Русільён вырашылі збываць віно ў выглядзе парашку. Гэты парашок будзе прадавацца найперш амерыканскім і паўночна-еўрапейскім вытворцам лекаў. А яны будуць выраблять з яго спецыяльныя таблеткі, якія ўтрымліваюць паліфенолы, карысныя для прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў і нават некаторых цяжкіх хваробаў, у тым ліку і хваробы Альцгеймера.

Такое неардынарнае рашэнне французскіх вінаробаў выклікане складанасцямі са збытам сталовага і ардынарнага віна. Вінаробы нясуць сёння значныя страты. Больш за 40 працэнтаў віна гэтых гатункаў з ураджаю ячшэ 1999 года пакуль не знайшлі спажыўца. Магчыма новая тэхналогія паспрыяе вытворцам пазбавіцца затаварнасці і сапраўды дапаможа хворым.

Эльза КУРЛОФ

Супраціўленне вірусам і піратам

У краінах Еўрапейскага Саюза можа быць створаная агульная сістэма папярэджання, якая будзе адсочваць камп'ютэрныя вірусы і атакі піратаў у сетцы інтэрнэта.

Такая прапанова ўтрымлівацца ў справаздачы па бяспецы камп'ютэрных сетак, якая была прынятая Еўрапейскай камісіяй. У дакументе адзначаецца неабходнасць мець сістэму ранняга абвяшчэння, якая не толькі ахоўвала б усіх карыстальнікаў інтэрнэтаўскай сеткі ад магчымых камп'ютэрных нападаў, але і магла б хутка дапамагчы неабходнымі парадамі. У цяперашні час у кожнай з краінаў ЕС існуе шэраг уласных грамадскіх і прыватных сістэмаў камп'ютэрнага абвяшчэння, аднак агульная падобная служба пакуль што адсутнічае.

Аўтары справаздачы лічаць, што еўрапейскія ўстановы павінны мець канфідэнцыяльныя механізм інфармавання ўладаў як аб камп'ютэрных узломах, так і аб людзях ці арганізацыях, супраць якіх такія дзеянні скіраваныя.

Ідэя еўрапейскай сістэмы ранняга камп'ютэрнага абвяшчэння не мае мэтай «запужаць свет», яна закліканая нагадаць еўрапейцам, што ў інтэрнэце існуе пэўная небяспека, якая з кожным годам узрастае, бо паляпшаецца кваліфікацыя хакераў. Гэтая сістэма павінна будзе служыць гарантыяй захавання канфідэнцыяльнасці паведамленняў, а таксама забяспечыць прысутнасць, цэласнасць і дакладнасць усіх дадзеных, якія размешчаныя ў сетцы.

Стась ЧАРОПКА

Беларускія фанаты даганяюць

Масавымі беспарадкамі адзначыўся 10 чэрвеня матч чэмпіянату Беларусі па футболе (вышэйшая ліга) паміж віцебскім клубам «Лакаматыў-96» і магілёўскім «Дняпро-Трансмаш», што прайшоў у пасёлку Балбасава Віцебскай вобласці.

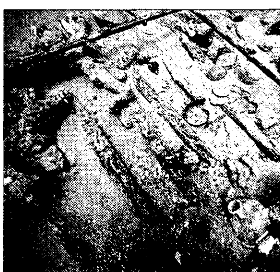
Як паведаміў БелаПАН інспектар матча Станіслаў Валодзін, віноўнікамі беспарадкаў сталі магілёўскія заўзятары, якія прыехалі падтрымаць сваю каманду. Яны тройчы кідалі на поле дымавыя шашкі (на 5-й, 50-й і 77-й хвілінах) і чатыры разы ўзрывалі петарды (на 18-й, 19-й, 23-й і 24-й хвілінах). На 87-й хвіліне матча фанаты «Дняпра-Трансмаша» пакінулі сваю трыбуну і прарваліся на поле. Матч спыніўся, адбыліся сутыкненні паміж магілёўскімі фанатамі і міліцыяй. Урэшце суставу дагулялі (выніковы лік – 1:1).

Паводле словаў Валодзіна, такія агрэсіўныя паводзіны фанатаў пацягнуць за сабой накладанне штрафу на магілёўскі клуб.

Дзмітрый УЛАСАЎ

ЗАХАПЛЕННІ

Таямніца Міжземнага мора

Каманда падводнікаў французскага археолага Франка Годыя адшукала каля егіпецкага ўзбярэжжа Міжземнага мора астаткі марскога порта Гераклеён, які ўзгадваўся ў старажытных крыніцах, а потым таямніча знік. Як аказалася, болей за два тысячагоддзі яго скрывала ад людскіх вачэй мора. Вадалазы знайшлі рэшткі дзесяці караблёў, статуі, чорную гранітную стэлу. На стэле выбіты іерагліфічны надпіс «Гераклеён-Тоніс», што неабвержна сведчыць, што знайшлі менавіта старажытны порт. Гэтакая ж ідэнтычная стэла знаходзіцца ў экспазіцыі Каірскага музея. Спецыялісты датуюць іх чацвёртым стагоддзем да новай эры. На думку археолагаў, Гераклеён быў пабудаваны фараонамі Новага царства да таго, як пачалі будаваць Александрыю. Потым порт знішчыла нейкая прыродная катастрофа, магчыма, землятрус. Сярод першых цікавых знаходак падводнай экспедыцыі — тры статуі з ружовага граніту, якія знайшлі каля руінаў свяцілішча. На іх маюцца надпісы эпохі Пталемеяў, прысвечаныя богу Амону. Па ацэнках спецыялістаў, каб раскапаць пад вадой старажытны егіпецкі горад, спатрэбіцца паўстагоддзя. Але калі гэта будзе зроблена, Гераклеён можа стаць прывабным месцам для падводнага турызму.

Адкрывальнік гэтага старажытнага горада — Франк Годыя — па адукацыі матэматык. Археалогіяй ён заняўся як аматар, узяўшы, відаць, за прыклад Генрыха Шлімана, які адшукаў легендарную Трою. Доўгі час Годыя быў эканамічным кансультантам у розных арганізацыях Еўрапейскага Саюза, але потым чыноўная служба яму абрыдла, і ён заняўся больш цікавай справай – падводнай археалогіяй. У прыватнасці, ён паднімаў рэшткі напалеонаўскага флота, разбітага эскадрай Нельсана, шукаў старажытныя караблі, якія маглі перавозіць каштоўнасці. Але сапраўдным скарбам стала для яго адкрыццё Гераклеёна.

Інга ЗАЛЕЎСКАЯ

Прощение долгов — заблуждения и реальность

Алберто АЛЕЗИНА, Роберто ПЕРОТТИ

Год назад лидеры богатых стран согласились списать большую часть задолженности беднейших стран мира. Вне сомнения, списание долгов бедных – это благородный акт. К сожалению, акты благородства не всегда бывают разумными.

Многие из списанных долгов бедных стран считались дефакто потерянными и, значит, невозвратными. В результате проценты по займам и основные выплаты по долгам бедных стран были гораздо меньше, чем реальные суммы задолженностей. Например, Эфиопия выплачивала сумму, равную 10% от экспорта, тогда как для покрытия номинальной стоимости долга требовались выплаты в размере 70%.

Принятое Кельнское соглашение по бедным странам с наибольшими долгами, известное как «Богатые для Бедных стран с Большой Задолженностью» (БСБЗ), предусматривало списание долгов до уровня, при котором государства-должники могли выплачивать проценты по займам. Другими словами, это соглашение заменило невозвратные долги на долговое бремя, номинально уменьшенное, но «реальное».

Однако здесь идет тонкая игра. Страны, которым были прощены долги по БСБЗ, должны отказаться от других видов помощи. Это ограничение вынудило, например, Гану отказаться от продолжения участия в БСБЗ.

В ходе дебатов о прощении задолженности увековечился миф о том, что Запад повинен в невыносимом долговом бремени бедных стран и недостаточно помогает им бороться с бедностью. Реальность прямо противоположна. Мало кто из развитых стран серьезно борется с бедностью в своих собственных границах. Во многих из них в структуре общественных расходов предпочтение отдается средним и высшим классам, а сверх этого — городским жителям.

На самом деле экономика беднейших стран работает против своих бедных:

– через искусственно раздутые штаты государственных служащих, которым выплачиваются зарплаты гораздо выше средних по стране. Часто госслужащие в этих странах — это дети из средних классов, которые получают пожизненную занятость,

– потому что пенсии предоставляются только малому числу руководящих работников формальных отраслей и госслужащим, а для бедных пенсий нет,

– потому что бесплатное высшее образование — это форма перераспределения от бедных к богатым, так как бедные платят налоги на бесплатное образование, хотя редко обучаются в университете,

– потому что средства на здравоохранение часто направляются в больницы относительно благополучных и политически важных городских районов.

Многочисленные эмпирические свидетельства (в основном предоставленные Мировым банком, который является ревностным сторонником идеи помощи) доказывают, что неэффективность правительства и коррупция беднейших стран препятствуют их развитию более, что что-либо другое. Для развития страны должны иметь умеренно стабильное и эффективное правительство, проводящее соответствующую экономическую политику. Южная Корея — наглядный пример такого развития. В 1960 году ее доход на душу населения был ниже, чем в Сомали. Сегодня она — член Организации экономического сотрудничества и развития.

Эмпирические исследования вполне доказывают, что помощь в развитии во многом неэффективна потому, что она предоставляется неразборчиво правительствам, которые используют ее для обогащения своих малочисленных элит.

Конечно, Запад не совсем безупречен. Он заблуждался, выдавая слишком много кредитов (а не слишком мало) бедным странам, распределяя кредиты, исходя из политических соображений, а не из строгих критериев борьбы с бедностью. Во времена «холодной войны» верность альянсам, а не экономические параметры определяли поток помощи. Предпочтение неизменно отдавалось коррумпированным союзным правительствам, а не честным не входящим в союз правительствам.

В дополнение многие из двусторонних кредитов, которые сейчас отзываются, были по сути коммерческими кредитными гарантиями, от которых больше выигрывал бизнес стран, дающих кредиты, а не бедные страны. В Италии дело обстояло еще хуже: большая часть помощи в развитии распределялась для оказания услуг иностранным друзьям итальянских политиков.

Таким образом, прощение задолженности, даже будучи морально похвальным, рискует ввести в заблуждение правящие классы бедных стран, которые решат, что коррупцией можно заработать, и подкрепить точку зрения западной общественности, что проблемы бедных стран вызваны западной политикой. Проигнорировав эти аспекты, списание задолженности заложит фундамент нового цикла коррупции и сковывающей бедности.

Тады падлічваць сталі «раны»...

З перавагай у адзін мяч мужчынская зборная Беларусі па ручным мячы – 27:26 – здолела ўзяць рэванш у Рэйк'явіку ў гандбалістаў Ісландыі ў паўторным матчы двухраўндавага паядынку за выхад у фінал чэмпіянату Еўропы. Але вельмі адчувальная параза дома тыдзень таму – 23:30 – не дазволіла, па суме двух сустрэчаў, трапіць на фінальны турнір у Швецыю менавіта камандзе Каршакевіча. Шосты год запар яна засталася за колам лепшых калектываў свету, і свой паход на першынство планеты-2003 пачне з «нізавых» турніраў.

Канешне, такая адчувальная перавага ў ліку, якую атрымалі ячшэ ў Мінску ісландскія спартсмены, дапамагала ім кантраляваць ход гульні дома, і толькі на самым фінішы, літаральна на апошняй хвіліне, дазволіць саперніку вышйці наперад.

У адрозненне ад хатняй сустрэчы, Аляксандр Каршакевіч, быццам прызнаўшы свае памылкі ў выбары складу каманды і тактыкі гульні, правёў значныя змены, даверыў асноўныя ролі моладзі і адказаўся ад паслугаў аднаго з двух алімпійскіх чэмпіёнаў, Канстанціна Шараварава. Ячшэ адзін тытулаваны гандбаліст, Міхаіл Якімовіч, хаця і згуляў не так выразна, як ва Уруччы, закінуўшы на тры мячы менш, але, безумоўна, уражанне не сапсаваў. Столькі ж галоў — шэсць - на рахунку Андрэя Клімаўца. Больш за ўсіх вызначыўся тут Аляксей Усік, зрабіўшы 8 выніковых кідкоў.

Перамога ў Ісландыі пакінула нам надзею на тое, што беларускі гандбол, у першую чаргу мужчынскі, не павінен знікнуць увогуле і ў хуткім часе можа вярнуцца ў эліту. Аб гэтым сведчыць і поспех маладзёжнай зборнай краіны, якая заняла другое месца на еўрапейскім першынстве і прыме ўдзел у фінале чэмпіянату свету.

На мяжы «жыцця і смерці» аказалася ячшэ адна галоўная мужчынская каманда Беларусі – па баскетболе. Два паражэнні запар, ад грузінаў і балгараў, адкінулі яе на трэцюю пазіцыю кваліфікацыйнага турніру чатырох калектываў да чэмпіянату Еўропы-2003. І каб захаваць шанцы на выхад далей, патрэбна заняць месца не ніжэй за другое. Хлопцы Аляксандра Барысава павінны ў канцы лета выйграць, па-першае, усе тры матчы. І калі азербайджанцаў, якія дэманструюць амаль «пячорны» баскетбол, перамагаць можна з заплюшчанымі вачамі, дык адолець лідэраў будзе цяжка. Праўда, мы сустрэнемся з імі дома, але не ўсё. нават калі і набярэм чатыры ачкі, будзе залежаць ад саміх сябе. Ёсць шмат варыянтаў, пры якіх далей пойдуць дружыны Грузіі і Балгарыі. Значна больш, чым прыемных для нас. Ячшэ не вечар, хаця сітуацыя для беларускіх баскетбалістаў складаецца вельмі пахмурлівая, і трэба рыхтавацца да горшага...

Ужо які год запар мы чакаем ад баксёраў добрых вестак з топ-турніраў. Вось і сёлета на сусветным першынстве ў Паўночнай Ірландыі лепшы з іх, дарэчы, спартсмен з зусім не «палескай» фаміліяй, Магамет Арыпгаджыяў (81 кг) дайшоў толькі да чвэрцьфіналу. Астатнія скінулі пальчаткі ячшэ раней. Можна спасылацца на вельмі няўдалы жрэбій, калі ў першых выхадах на рынг беларусаў чакалі моцныя сапернікі, сумаваць, што няма прадстаўнікоў нашай краіны ў судзейскай камісіі, і гэтак далей. Ніхто не аспрэчвае, што гэтыя фактары адбіваюцца на канчатковых выніках. Напрыклад, з праблемай свайго прадстаўніцтва ў міжнародных федэрацыях, дакладней, яго адсутнасці, сутракаюцца амаль усе беларускія федэрацыі. Няма нашых прадстаўнікоў і ў медыцынскіх камісіях, у шматлікіх кіруючых органах, а гэта ў сучасным спорце, на жаль, адыгрывае значную ролю. Што тут зробіш? Для гэтага патрэбныя грошы, каб наведваць, для пачатку, міжнародныя семінары за мяжой, трэба валодаць, хаця б прымітыўна, англійскай мовай. І ячшэ шмат чаго. Ну а тое, што нас не выбіраюць, значыцца не паважаюць. Таму, каб нечага дабіцца, патрэбна, як той гаварыў, вучыцца. Аб якім навучанні можа ісці гаворка, калі зноў не хапае срodкаў выязджаць на турніры. Тыя ж баксёры, у перыяд падрыхтоўкі да чэмпіянату, правялі толькі адзіны збор і сустрэліся ў трэніровачным спарынгу ў Стайках пад Мінскам са зборнай Літвы, якая таксама не вельмі занадтая ў майстэрстве.

У свой час, калі, з'яўляючыся прэзідэнтам нацыянальнай федэрацыі, Ігар Ражноўскі ўваходзіў у склад еўрапейскай федэрацыі боксу і да нашай зборнай ставіліся з большай павагай, чым зараз.

На заканчэнне, прыемная навіна для аматараў футбола. «Энергетык» з Навалукомля стаў сярэбраным прызёрам розыгрышу Кубка еўрапейскіх чэмпіёнаў па футзале. У фінале ён саступіў толькі яго ўладальніку – славутаму маскоўскаму «Спартаку» – 2:3.

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Галоўны рэдактар **Павел ЖУК**

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі. Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук. Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда» 220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1721 Нумар падпісаны ў друк 12/06/2001 (15:00) Наклад – 9.050